

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

MUHASEBE VE FİNANSMAN

**İHRACAT KAYITLARI
344MV0054**

Ankara, 2011

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
  - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
  - **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	3
GİRİŞ	4
ÖĞRENME FAALİYETİ- 1	5
1. İHRACAT ÖDEME ŞEKİLLERİ VE MUHASEBE KAYITLARI	5
1.1. Peşin Ödeme Şeklinde İhracat	5
1.1.1. Havale Şeklinde	6
1.1.2. Nakit Ödeme Şeklinde	6
1.1.3. Prefinansman(Ön Ödeme) Şeklinde	6
1.1.4. Red Klauslu Akreditif Şeklinde	6
1.2. Mal Mukabili Ödeme Şeklinde İhracat	10
1.2.1. Mal Mukabili Ödeme	10
1.3. Vesaik Mukabili Ödeme Şeklinde İhracat	13
1.3.1. Vesaik Mukabili Ödeme	13
1.4. Akreditifli Ödeme Şeklinde İhracat	16
1.4.1. Akreditif Nedir	16
1.4.2. Akreditifin Açılması	16
1.4.3. Akreditif Türleri	16
1.4.4. Yurt Dışı Şubelerde Bırakılan İhracat Bedeli	23
1.4.5. %30'luk Kısmın Yurt Dışında Bırakılması	23
1.4.6. Yurt Dışı Şubede Bırakılan Tutarın Yurda Getirilmesi	24
1.4.7. 180 Günlük Sürenin Bitmesi (Ek Süre Dahil)	25
1.4.8. Yurt Dışı Alacakların Dönem Sonu Değerleme İşlemi	27
1.4.9. Değerleme İşlemi Yapılmış Yurt Dışı Alacağın Tahsili	30
1.5. Kabul Kredi Ödemeli Şeklinde İhracat	32
1.6. Konsinye Satış Ödeme Şeklinde İhracat	37
1.7. Açık Hesap Ödeme Şeklinde İhracat	42
UYGULAMA FAALİYETİ	45
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	46
ÖĞRENME FAALİYETİ- 2	48
2. DIŞ TİCARET İŞLEMLERİNDE KATMA DEĞER VERGİSİ (KDV)	48
2.1. İhracat İşlemlerinde KDV	48
2.1.1. İhracat İstisnası	48
2.1.2. Katma Değer Vergisi Kanunu ve İstisnaya İlişkin Hükümler	49
2.1.3. KDV'nin İadesi	50
2.1.4. Üretici-İhracatçı İşletmelerde KDV ve Örnek Uygulama	52
UYGULAMA FAALİYETİ	79
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	80
ÖĞRENME FAALİYETİ- 3	81
3. DIŞ TİCARETTE DEVLET YARDIMLARI	81
3.1. Devlet Yardımlarının Amacı	81
3.2. Devlet Yardımlarının Kapsamı	81
3.3. Devlet Yardımlarının Çeşitleri	82

3.3.1. Yurt Dışı Ofis-Mağaza İşletme ve Tanıtım Faaliyetlerine İlişkin Yardımlar	82
3.3.2. Çevre Koruma Yardımları	82
3.3.3. Yurt İçi ve Yurtdışı Uluslararası Nitelikteki İhtisas Fuarlarına İlişkin Yardımlar	83
3.3.4. Pazar Araştırmasına Yönelik Yardımlar	83
3.3.5. AR-GE Yardımları	83
3.3.6. Eğitim Yardımları	83
3.3.7. İstihdam Oluşturmaya Yönelik Yardımlar	84
3.3.8. Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımı	84
3.3.9. Patent,Faydalı Model Belgesi ve Endüstriyel Tasarım Yardımları	84
3.3.10. Marka Tanıtım ve Türk Malı İmajı	85
3.4. Devlet Yardımı Uygulayan Kuruluşlar ve Destek Türleri	85
3.4.1. Dış Ticaret Müsteşarlığı-DTM	85
3.4.2. İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi-(İGEME)	85
3.4.3. İhracatçı Birlikleri-İB	85
3.4.4. İktisadi Kalkınma Vakfı-İKV	85
3.4.5. Türk Patent Enstitüsü	85
3.4.6. Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu-TÜBİTAK	86
3.4.7. Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı-TTGTV	86
3.5. Devlet Yardımına İlişkin Uygulama ve Muhasebe Kayıtları	86
UYGULAMA FAALİYETİ	90
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	91
MODÜL DEĞERLENDİRME	93
CEVAP ANAHTARLARI	99
ÖNERİLEN KAYNAKLAR	101
KAYNAKÇA	102

AÇIKLAMALAR

MODÜLÜN KODU	344MV0054
ALAN	Muhasebe ve Finansman
DAL/MESLEK	Dış Ticaret Ofis Elemanı
MODÜLÜN ADI	İhracat Kayıtları
MODÜLÜN TANIMI	İhracat işlemlerine ait muhasebe kayıtlarını yapılmayla ilgili bilgilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/16
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	İhracat işlemlerini kaydetmek
MODÜLÜN AMACI	<p>Genel Amaç Gerekli ortam sağlandığında,ihracat işlemlerini belgeler üzerinden kaydedebileceksiniz.</p> <p>Amaçlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İşletmenin peşin ödemelerini kaydedebileceksiniz. 2. İşletmenin ihracattaki KDV işlemlerini kaydedebileceksiniz. 3. İhracatçı işletmeye yapılan devlet yardımlarının koşullarını ayırt edebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Bilgisayar,muhasebe paket programı, yazıcı, sarf malzemeleri, form belgeler.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modül sonunda size ölçme aracı (çoktan seçmeli, doğru yanlış vb.) uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Bu çalışmanın amacı, dış ticaret işlemleri ve muhasebesi konusunda eğitim gören öğrencilere “İhracat Muhasebesi” ile ilgili bilgiler sunmaktır.

Modülün ilk bölümünde, ihracat ödeme şekillerine ilişkin örnek uygulamalar hakkında bilgi verilmiştir.

İkinci bölümde ise, ihracat işlemlerinde Katma Değer Vergisi ve ilgili muhasebe kayıtları düzenlenmiştir.

Üçüncü bölümde ise, dış ticarete devlet yardımları hakkında bilgi verilmiş ve ilgili muhasebe kayıtları düzenlenmiştir.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 1

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyeti ile; ihracat yapan işletmenin peşin ödemelerine ilişkin belgelerini tanıyarak, bu belgeleri kayıt edebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- İnternet aracılığı ile ihracatta peşin ödemelere ilişkin işlemleri belirleyiniz.
- İnternette peşin ödemelerin nasıl kayıt edildiği ile ilgili bilgi toplayınız.

1. İHRACAT ÖDEME ŞEKİLLERİ VE MUHASEBE KAYITLARI

1.1. Peşin Ödeme Şeklinde İhracat

Peşin Ödemeler:

Malın sevkinden önce ithalatçının ihracatçıya malın bedelini peşin olarak ödemesi durumudur. Banka vasıtasıyla yapılan bu ödeme şeklinde, bir anlamda ithalatçı ihracatçıya peşin finansman sağlamış da olmaktadır. Bu ödeme yöntemi dört şekilde gerçekleşmektedir.

1.1.1. Havale Şeklinde

İthalatçı firma, bankası aracılığı ile ihracatçı firmanın bankasına havale(ödeme)yapar. Bu aşamadan sonra ihracatçı, malları ithalatçıya gönderir.

1.1.2. Nakit Ödeme Şeklinde

İthalatçı mal bedelini,ihracatçının bankasına öder.İhracatçının bankası döviz alımı yaptıktan sonra mallar ihracatçıya gönderilir.

1.1.3. Prefinansman(Ön Ödeme) Şeklinde

İthalatçı, ihracatçının bankasından garanti aldıktan sonra ödeme yapar.Eğer ihracatçı mal teslimi yapmazsa garanti veren banka faiziyle beraber ön ödemeyi ithalatçıya geri verir ve bu iş için ihracatçıdan komisyon alır.

1.1.4. Red Klauslu Akreditif Şeklinde

Bir akreditifte kırmızı renkle yazılmış ve ihraç edilecek malın alımı ile yükleme giderlerinin karşılanması amacıyla ihracatçıya aracı bankanın avans niteliğinde peşin ödeme yapma yetkisi veren şarttır.

1.1.4.1. Peşin Ödemeli İhracat Süreci

Mal bedelinin ithalatçı firma tarafından ödendikten sonra, ihracatçı firmanın ihracata konu olan malı gönderdiği ödeme şeklidir.

Peşin ödeme şeklinde aşağıdaki süreç izlenir.

- İthalatçı firma ile ihracatçı firma arasında sözleşme yapılır.
- İthalatçı firma kendi bankası aracılığı ile veya direkt olarak ihracatçının bankasına mal bedelini öder. İhracatçının bankası da bu bedeli ihracatçının hesabına transfer eder.
- İhracatçı firma ihracata konu olan malları ithalatçı firmaya gönderir.
- İthalatçı firma, ilgili peşin ödeme beyanı ile malları gümrükten çeker.
- Peşin ödeme şeklinde, ithalatçı firma risk alır. İhracatçı firmanın riski yoktur.
- İhracatçı firma ihracata konu olan mal bedelini peşin tahsil ettiğinde, ihracatın gerçekleşmesi aşamasına kadar tahsil edilen tutarı avans hesaplarında izler.

1.1.4.2. Alınan Sipariş Avansları

İhracat işlemlerinde, yurt dışı alıcılardan peşin olarak tahsil edilen, yabancı para cinsinden (ihracat bedeli) avansların izlendiği hesaptır.

Yurt dışı alıcılardan sipariş avansı olarak gelen havale veya yabancı para, geldiği tarihteki Merkez Bankası alış kuru ile veya havalenin geldiği ilgili bankanın alış kuru ile 340.Alınan Sipariş Avansları hesabına alacak kaydedilir.

Sipariş ile ilgili mal veya hizmet yurt dışı (ihraç) edildiği gümrük beyannamesindeki fiili ihracat tarihli döviz kuru üzerinden ihracat kaydı yapılır. İkinci bir kayıt ile 120.Alıcılar Hesabı alacaklandırılır, 340.Alınan Sipariş Avansları hesabına borç kayıt edilerek kapatılır.

Avansın (peşin ihracat bedelinin) alındığı tarih ile kapatıldığı tarihteki olumlu kur farkları cari dönem içinde 601.Yurt Dışı Satışlar Hesaplarına alacak, olumsuz kur farkları ise 612.Diğer İndirimler Hesabına borç kaydedilir. Cari îadönem dışında ise olumlu kur farkları 646.Kambiyo Kârları hesabına alacak, olumsuz kur farkları ise 656.Kambiyo Zararları hesabına borç kaydedilir.

Örnek:

EGE A.Şirketi, Almanya'nın XYZ firması ile 2000 adet gömlek ihracatına ilişkin sözleşme imzalanmıştır. Sözleşme ile ihracat bedelinin tamamı için 100.000.- euro'luk avans alınacaktır.

Avans 05.05.2006 tarihinde Xx Bankası döviz tevdiat hesaplarına gönderildiği ve hesaba işlendiği banka tarafından bildirilmiştir.

İşlem günü döviz kuru 1 euro=1.50 TL'dir

Banka avans işlemleri ile ilgili olarak 45.- TL masraf tutarını ticari mevduat hesaplarımızdan tahsil etmiştir.

İhracat ile ilgili 100.000.- avro'luk 2000 adet pamuklu gömleklerin üretimi tamamlanmıştır.

30.05.2006 tarihinde faturası düzenlenmiş ve 01.06.2006 tarih ve 654321 nu'lu ihracat beyannamesi ile ihraç edilmiştir.

01.06.2006 tarihli döviz kuru 1 avro=1.51 TL'dir.

İhracat ile ilgili alınan avans, 01.06.2006 tarihi itibarıyla kapatılmıştır.

➤ **Alınan Sipariş Avansının Kaydı**

Peşin tahsil edilen ihracat bedeli, Alınan Sipariş Avansı hesabına aşağıdaki şekilde kaydedilir.

	BORÇ	ALACAK
05.05.2006		
102.BANKALAR HESABI	150.000.-	
102.02.02.02.Xx Bank-Euro Hs. (100.000 euro x 1.50 TL)		
340.ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI		150.000.-
340.02.02Y.D.A.S.A.EURO-Almanya-XYZ		
Gömlek ihracatı ile ilgili Alınan Yurt Dışı Sipariş Avansları kaydı. İhracat Dosya Nu.:19		
/		

➤ **Alınan Sipariş Avansının Banka Masrafı Kaydı**

Alınan Sipariş Avansa ait banka masrafı aşağıdaki şekilde kaydedilir.

	BORÇ	ALACAK
05.05.2006		
760.PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİD.	45.-	
760.05.08.İhracat Banka Masrafları		
102.BANKALAR HESABI		45.-
102.02.01.01.Xx Bnk-Tic.Mev.Hs.		
İ- 123456 nu.lı banka makbuzu ile peşin tahsil edilen ihracat bedeli banka masrafları kaydı. İhracat Dosya Nu.:19		
/		

➤ **İhracat Kaydı**

Alınan Sipariş Avansına ait ihracatın siparişi tamamlanıp yurt dışı edildiğinde aşağıdaki şekilde kaydedilir.

	BORÇ	ALACAK
01.06.2006		
120.ALICILAR HESABI 120.02.02.05.XYZ- Almanya (100.000 euro x 1.51 TL)	151.000.-	
601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS. 601.09.06.01. Gömlek İhracatı (100.000 euro x 1.51TL)		151.000.-
A-1663478- Nu.lı fatura, 654321 nulu.İhracat Gümrük Beyannamesi ile yapılan ihracat kaydı. İhracat Dosya Nu.:19		

➤ **Alınan Sipariş Avansının Kapanış Kaydı**

Alınan Sipariş Avansının, ihracatın gerçekleşmesinden sonra kapanış kaydı aşağıdaki şekilde yapılır.

	BORÇ	ALACAK
01.06.2006		
340.ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI 340.02.02.Y.D.A.S.A. Euro- Almanya-XYZ (100.000.-euro x 1.50TL)	150.000.-	
612.DİĞER İNDİRİMLER HS. 612.09.02.01.İhracat Kur Farkı Giderleri [100.000.- Euro x (1.51-1.50)]	1.000.-	
120.ALICILAR HESABI 120.02.02.05.XYZ-Almanya (100.000.- euro x 1.51 TL)		151.000.-
Alınan Yurt Dışı Sipariş Avansları hesaplarının kapatılması kaydı. İhracat Dosya Nu.:19		

1.2. Mal Mukabili Ödeme Şeklinde İhracat

1.2.1. Mal Mukabili Ödeme

Peşin ödeme yönteminin bir anlamda tam tersi bir ödeme olup ithalatçı malı gümrükten teslim aldıktan sonra ödemede bulunmaktadır.Ödeme nakit olarak değil de,ihracatçının düzenlediği poliçeyi kabul etmek suretiyle ödemede bulunursa Kabul Kredili Mal Mukabili Ödeme olur.

İthalatçı firmanın malı teslim aldıktan sonra mal bedelini, ihracatçı firmaya ödeme yükümlülüğünü başlatan ödeme şeklidir.

Mal mukabili ödeme şeklinde aşağıdaki süreç izlenir.

- İthalatçı firma ile ihracatçı firma arasında sözleşme yapılır.
- İhracatçı firma, malı ithalatçı firma ülkesine gönderir.
- İhracatçı firma belgeleri kendi bankası aracılığı ile veya doğrudan ithalatçı firmaya gönderir.
- İthalatçı firma malı gümrükten çeker.
- İthalatçı firma kendi bankasına mal bedelini öder ve bu bedelin ihracatçının bankası üzerinden ihracatçıya transferi yapılır.
- Mal mukabili ödeme şekli ithalatçı firma açısından risk taşımaz. Cazip bir ödeme şeklidir. İhracatçı firma açısından ise risklidir.
- İthalatçı firma mal bedelini vadesinde nakit olarak ödemeyip ihracatçının göndermiş olduğu poliçeyi kabul ederse, ödeme şekli kabul kredili mal mukabili ödeme şekline dönüşür.

Örnek:

ECE Anonim Şirketi ihracatçı firmadır.

ECE Anonim Şirketi ile, yurt dışı alıcı XYZ-Arjantin Şirketi arasında 40.000 dolarlık oto koltuğu ihracatı ile ilgili sözleşme yapılmıştır.

40.000.- dolarlık oto koltuğu ihracatı için 29.08.2006 tarihinde tüm yasal işlemler ihracat departmanı tarafından tamamlanmıştır.

İhraç edilecek oto koltuğu faturası 29.08.2006 tarihinde XYZ-Arjantin Firması adına düzenlenmiş olup mallar, Haydarpaşa Gümrüğüne sevk edilmiştir.

İhracat Gümrük Beyannamesi'nin fiili ihracat tarihi 12.09.2006'dır.

İhracat teslim şekli FOB, ödeme şekli "Mal Mukabili"dir.

12.09.2006 tarihli Gümrük Beyannamesi üzerindeki T.C. Merkez Bankası kuru: 1 dolar =1.50 TL'dir.

İhracat bedeli 04.12.2006 tarihinde tahsil edilmiştir. İşlem günü 1 dolar=1.53 TL'dir.

Bursa Haydarpaşa Gümrüğü arası 270.-TL'si KDV olmak üzere 1.770 TL'lik nakliye gideri ECE A.Ş: tarafından ödenmiştir.

İhracat Kaydı

12.09.2006 tarihinde ihracat işlemi aşağıdaki şekilde kaydedilir:

12.09.2006	BORÇ	ALACAK
T20.ALICILAR HESABI		
120.02.Yurt Dışı Alıcılar	60.000.-	
120.02.03.01.XYZ-Arjantin (40.000.-\$ x 1.50 TL)		
601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS.		
601.09. Ağustos Ayı Satışları		60.000.-
601.09.08.04.Oto Koltuğu İhracatı Seri A. 44 (40.000.-\$ x 1.50 TL)		
A-1663488 nu.lı fatura, 44229 nu.lı İhracat Gümrük Beyannamesi ile yapılan Seri A.44 oto koltuğu ihracat kaydı. Dos. Nu.:26		

➤ İhracat Bedelinin Tahsilinin Kaydı

04.12.2006 tarihinde ihracat bedelinin tahsili aşağıdaki şekilde kaydedilir:

04.12.2006	BORÇ	ALACAK
102.BANKALAR HS. 102.02.02.01.İş Bnk-Dolar Hs. (40.000.- x 1.53.-TL)	61.200.-	
120.ALICILAR HS. 120.02.Yurt Dışı Alıcılar 120.02.03.01.XYZ-Arjantin (40.000.\$ x 1.50.-TL)		60.000.-
601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS. 601.09.02.01.İhracat Kur Farkı Gelirleri [(40.000.-\$) x (1.53-1.50)]		1.200.-
İhracat bedelinin banka döviz tevdiat hesaplarına kaydı. İhracat Dos. Nu.:26		

➤ **Yurt İçi Nakliye Gideri Kaydı**

12.09.2006 tarihinde ihracat işlemi ile ilgili yurt içi nakliye(satış) giderleri aşağıdaki şekilde kaydedilir:

	BORÇ	ALACAK
12.09.2006		
760.PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERİ	1.500.-	
760.02.İhracat Giderleri		
760.02.03.02.Yurt İçi Nakliye Gideri		
191.İNDİRİLECEK KDV	270.-	
191.02.10.06.İhracat Nakliyesine Ödenen KDV		
100.KASA HESABI		1.770.-
100.01.01.Merkez TL kasası		
26. nu.lı ihracat dosyasında yer alan oto koltuğu ihracatın ile ilgili ihracat satış nakliye giderlerinin kaydı.		

1.3. Vesaik Mukabili Ödeme Şeklinde İhracat

1.3.1. Vesaik Mukabili Ödeme

Mal henüz yoldayken, malın gönderildiğine ilişkin belgelerin ithalatçıya ulaşmasına müteakip ödemenin yapılması yöntemidir. Aynı şekilde ödeme poliçe kabulü şeklinde olursa Kabul Kredili Vesaik Mukabili Ödeme şeklinde olur.

İthalatçı firmanın bankasının ihracat bedelini, ihracatçı firmanın bankasına ödemesi karşılığında belgelerin ithalatçıya teslimini öngören ödeme şeklidir. İthalatçı teslim aldığı ödeme belgeleri ile malı gümrükten çekme hakkına sahip olur. Bu ödeme şekline “Belge Karşılığı Ödeme şekli” de denir.

Vesaik mukabili ödeme şeklinde aşağıdaki süreç izlenir

- İthalatçı firma ile ihracatçı firma arasında sözleşme yapılır.
- İhracatçı firma malları gönderir, mallar ithalatçı firmanın gümrüğüne gelir.
- Belgeler, ihracatçı firmanın bankası aracılığı ile veya doğrudan ithalatçı firmaya gönderilir.
- İthalatçı firma kendi bankasına mal bedelini öder, mal bedeli ihracatçı firmanın bankası aracılığı ile ihracatçı firma hesabına transfer edilir.
- İthalatçı teslim aldığı ödeme belgeleri karşılığında, malları gümrükten çeker.

- Vesaik mukabili ödeme şekli akreditifli ödeme şekline benzer.Vesaik mukabili ödeme akreditiften farkı, vesaik mukabili ithalatta işlemi satıcının(ihracatçının) akreditifte ise işlemi alıcının başlatması söz konusudur.

Örnek:

Ada A. Şirketi ile, yurt dışı alıcı XWZ-Hollanda Şirketi arasında 50.000.- dolarlık kesme şeker ihracatı ile ilgili sözleşme yapılmıştır.

50.000.- dolarlık kesme şeker ihracatı için, 30.08.2006 tarihinde tüm yasal işlemler ihracat departmanı tarafından tamamlanmıştır.

İhracat edilecek Kesme Şeker faturası 30.08.2006 tarihinde XWZ-Hollanda firması adına düzenlenmiş olup mallar Haydarpaşa Gümrüğü'ne sevk edilmiştir.

İhracat Gümrük Beyannamesinin fiili ihracat tarihi 05.09.2006'dır.

İhracatın teslim şekli FOB, ödeme şekli "Vesaik Mukabili" dir.

05.09.2006 tarihli Gümrük Beyannamesi üzerindeki T.C. Merkez Bankası kuru 1 dolar=1.50.-TL'dir

İhracat bedeli 14.11.2006 tarihinde tahsil edilmiştir.

İşlem günü 1 dolar=1.48TL'dir.

İhracat ile ilgili olarak Alize Gümrük Müşavirliği'ne 72.-TL'si Katma Değer Vergisi olmak üzere toplam 472.-TL müşavirlik hizmeti ödenmesi için çek düzenlenmiştir.

➤ **İhracat Kaydı**

05.09.2006 tarihinde ihracat işlemi aşağıdaki şekilde kaydedilir:

12.09.2006		BORÇ	ALACAK
120.ALICILAR HESABI 120.02.02.03.XWZ-Hollanda (50.000.-\$ x 1.50.-TL)		75.000.-	
601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS. 601.09.08.04.Kesme Őekeri İhracatı (50.000.-\$ x 1.50.-TL)			75.000.-
6644267 nu.lı İhracat Gümrük Beyannamesi ile yapılan kesme Şeker ihracat kaydı. Dosya Nu.:055			

-
- **İhracat Bedelinin Tahsilinin Kaydı**

14.11.2006 tarihinde ihracat bedelinin tahsili aşağıdaki gibi kaydedilir:

14.11.2006		BORÇ	ALACAK
T02.BANKALAR HESABI 102.02.02.01.İŞ Bnk-Dolar Hs. (50.000.-\$ x 1.48.-TL)		74.000.-	
612.DİŐER İNDİRİMLER HS. 612.09.02.01.İhracat Kur Farkı Giderleri [(50.000.-\$) x (1.50-1.48)]		1.000.-	
120.ALICILAR HESABI 120.02. Yurt Dışı Alıcılar 120.02.03.XWZ-Hollanda (50.000.-\$ x 1.50 TL)			75.000.-
İhracat bedelinin banka döviz tevdiat hesaplarına kaydı. İhracat Dos. Nu.:055			

- **Gümrük Müşavirliği creti**

Gümrük Müşavirliği'ne yapılan ödeme aşağıdaki Şekilde kaydedilir:

01.06.2006	BORÇ	ALACAK
760.PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİD. 760.05.08.01.İhracat Yurt İçi Güm.Müş.Gid.	400.-	
191.İNDİRİLECEK KDV 191.02.10.05.Gümrük Müşavirliği'ne Ödenen KDV	72.-	
103.VER.ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ 103.05.Xx Bankası Çekleri		472.-
İhracat ile ilgili olarak ..... nu.lı fatura ile ödenen komisyon giderlerinin çek ile ödeme kaydı.		

1.4. Akreditifli Ödeme Şeklinde İhracat

1.4.1. Akreditif Nedir

Akreditif uluslararası işlemlerde kısaca L/C - Letter of Credit olarak adlandırılmaktadır. İhraç edilen malların bedellerinin ödenmesi konusunda belirli şartların yerine getirilmesinden sonra ödemenin yapılacağına ilişkin bir çeşit teminattır.

1.4.2. Akreditifin Açılması

Akreditifli ödeme sisteminin temel dayanağı, ithalatçı ve ihracatçının arasındaki para alışverişinde köprü görevi gören bankalardır. Bir bankanın yazılı olarak yükümlülüğe girerek ödeme işleminde aracılık etmesi gerekmektedir. Bu da akreditifin açılması anlamına gelmektedir.

Akreditif;belirli koşulların yerine getirilmesinden sonra ödeme yapılacağını gösteren bir teminattır.Bu koşul,malların yapılan sözleşme gereği sevk edildiğini gösteren belgeler, ihracatçı firmanın bankasına verilince yerine getirilmiş olur.

1.4.3. Akreditif Türleri

1.4.3.1. Kabilirücu (Dönülebilir) Akreditif

Bankanın ihracatçının nam ve hesabına açtığı krediyi her an kendi isteğiyle iptal edebildiği akreditif çeşididir.

Mal bedelinin ödeneceğine dair bir garanti olmasına rağmen alıcı için kesin olmayan,her an vazgeçilebilir bir durum söz konusudur.Ancak iptal mektubunun satıcının eline geçmesinden önce satıcı akreditif koşullarına uygun olarak yüklemeyi yapar ve vesaiki bankaya ibraz ederse,o takdirde banka akreditif bedelini ödemek zorundadır.Bankaların garantisi bulunmadığından,bu durum ihracatçı için bir risk taşımaktadır.Bu tip akreditif güvenli olmadığı için,uygulamada nadiren kullanılmaktadır.

Dönülebilir akreditifler alıcı için avantajlıdır.

1.4.3.2. Gayrikabilirücu (Dönülemez) Akreditif

Gerekli şartlar yerine getirildiği takdirde,akreditif bedelinin amir bankaca ödeneceği taahhüt edilmiştir.Dolayısıyla birincisine nazaran daha güvenlidir.

Tüm taraflarca kabul edilmedikçe iptal edilemez ve değiştirilemez.Bu tür akreditifler daima belirli bir meblağ kadar ve belirli bir vade ile açılırlar.

Gayrikabilirücu (dönülemez) akreditifte amir bankanın ödemesi güvence altında olmakla beraber,ihracatçının ülkesindeki muhabir bankanın ödemeyi yapması garanti değildir.Bu nedenle,akreditifler “teyitli” hâle getirilerek daha güvenli bir yol oluşturulmuştur.

Gayr kabilirücu ya da kabilirücu olduğuna dair herhangi bir kayıt taşımayan akreditifler, gayri kabilirücu (dönülemez) akreditif olarak kabul edilirler.

1.4.3.3. Teyitli (İhbarlı) Akreditifler

Akreditifi açan amir bankanın muhabir bankaya akreditifi teyit etmesi talimatını verdiği ve muhabir bankanın da açılan akreditifi teyit ettiği akreditif türüdür.Teyit bankası;akreditif şartlarına göre uygun vesaikin kendisine ibrazı karşılığında ödeme taahhüdüne giren bankadır.

Teyitli (ihbarlı)akreditifte muhabir banka da akreditifi “teyit” ederek bedellerin ödeneceği hususunda ilave teminat vermektedir.Ödenmeme durumunda, muhabir banka amir bankanın yükümlülüğünü üstlenmiş olur.Uygulamada sadece gayrikabilirücu akreditifler teyitli olarak açılırlar.Bu akreditifler ilgili üç tarafın (amir banka, teyit bankası ve lehtar) muvafakati olmadan iptal edilemez.

1.4.3.4. Teyitsiz Akreditifler

Muhabir bankanın rolü sadece akreditifin açıldığını bildirmekten ibarettir. Muhabir banka yalnızca ihbar eder,ancak ödeme konusunda herhangi bir taahhüt üstlenmez. Teyitli (ihbarlı)akreditiflerde teyit bankası üstleneceği riske karşılık bir komisyon aldığı için tabiatıyla akreditif masrafları yükselmektedir.İthalatçılar genellikle teyitsiz akreditifleri tercih ederler.

1.4.3.5. Karşılıklı Akreditif

Karşılıklı akreditifler,transit ticarete,aracı vasıtasıyla yapılan satışlarda kullanılır. Transit ticarete aracı firma hem ithalatçı hem de ihracatçı durumundadır. Aracı firma satış yapacağı ülkede lehine açılmış bulunan akreditifi teminat göstererek,kendisinin ithalat yapacağı ülke (firma) lehine bir akreditif açabilir. Karşılıklı gösterilmek suretiyle açıldığı için, karşılıklı akreditif adı verilir.İhracat akreditifi ile karşılıklı akreditife konu olan belgelerin çok az farklılıklarla (ki bu farklar, aracı firma komisyonu,belge hazırlamada geçen süre farkı vs. nedenlerden kaynaklanır) aynı olması gerekir.Bunu, aracı firmanın bankası, hem amir hem de muhabir banka olması sebebiyle sağlama olanağına sahiptir.Söz konusu banka genellikle aynı zamanda teyit bankası da olacağından, büyük sorumluluk üstlenmektedir. O nedenle, karşılıklı akreditif,bankalar tarafından riski yüksek olduğu için komisyonu da yüksek olmasına rağmen,sınırlı uygulanmaktadır.

1.4.3.6. Devredilebilir Akreditif

Devredilebilir akreditif,lehtar tarafından üçüncü bir şahsa devredilebilen akreditiftir.Aslında, karşılıklı akreditifle aynı amaca hizmet eder.Devir işleminin ilk akreditif talimatındaki esas ve koşulları taşıması gerekir.Yalnız, ikinci akreditifte akreditif tutarının ve malların birim fiyatının azaltılması, akreditif vadesi belgeleri ibraz süresi ve en son teminat tarihinin kısaltılması ve sigorta yüzdesinin ise artırılması mümkündür.

Bu akreditifler, taşıdıkları devir koşullarına göre tamamen veya kısmen devredildikleri gibi, kısımlar hâlinde birden fazla kişilere devredilmesi de mümkündür. Söz konusu akreditifler sadece bir kez devredilebilir, ikinci bir devir söz konusu olamaz. Bir başka ifade ile ilk lehtar bu akreditifi bir veya birden fazla lehara devredemezler.

Devredilebilir akreditifle karıştırılabilen fakat ondan tamamen farklı bir uygulama olan “akreditif alacağının devri” konusuna da değinmek gerekir. Uygulamada,bu çeşit akreditifler, daha çok ilk lehtarın komisyoncu olması ve malı kendisi sevk etmeyip malı sevk edecek ikinci bir lehtara devretmesi gibi durumlarda söz konusu olmaktadır. Devredilebilir akreditifte, akreditifle ilgili bütün haklar, fakat “akreditif alacağının devri”nde ise sadece alacak devri söz konusudur.

1.4.3.7. Red Clause (Kırmızı Şarh) Akreditif

Akreditif tutarının tamamının ya da bir kısmının, muhabir bankaya sevk belgeleri ibraz edilmeden ihracatçıya avans veya peşin olarak ödenmesi şeklinde yapılan bir akreditif şeklidir.

Akreditif talimatında peşin ödemeye izin veren maddede belirtilen tutar herhangi bir vesaik ibrazına gerek olmaksızın derhal lehtara ödenir. İhracatçı aldığı avansla gerekli hazırlığını yapar ve malların sevkiyatını müteakip ibraz ettiği sevk vesaiki karşılığında fatura bedelinden avansın düşülmesinden sonra kalan alacağını tahsil eder.

Peşin ödemeli akreditif ithalatçının ihracatçıya tanıdığı bir ön finansman niteliğindedir. Bu akreditiflerin red clause olarak adlandırılmasının nedeni akredite konulan avans şartının önceleri kırmızı şartla yazılmış olmasıdır.

Belgelerin ibrazından önce lehtara ödeme yapıldığından, akreditif amiri açısından bir risk oluşturur.

1.4.3.8. Green Clause Akreditif

İhracatçılara peşin ödeme yapılmasına izin veren akreditiflerdir. Red clause'a çok benzemektedir. Burada mallar önce bir üçüncü şahsa (şahıs ambarına) banka adına teslim edilmekte ve ambar teslim makbuzunu bankaya verilmek suretiyle karşılığında avans alınabilmektedir. Banka ihracatçının riskini bir ölçüde azaltmaktadır.

Fakat yine de risk tamamen ortadan kalkmaz ve nihai sorumluluk alıcı üzerinde kalır.

Red clause ve green clause akreditifler temelde ihracatı finanse etmek işlevi görmektedir. İhracatçı ülkedeki kredi faizlerinin ithalatçı ülkedekinden yüksek olduğu zamanlarda, ihracatçılar için düşük maliyetli finansman olanağı ortaya çıkmaktadır.

1.4.3.9. Garanti Akreditif (Teminat Akreditifi/Stand-By Credits)

İthalatçı ile ihracatçı arasında yapılan sözleşmeden doğan borçların ödenmemesi hâlinde ödemeyi garanti altına alan, ithalatçının bankasının ithalatçının üstlendiği yükümlülüğün yerine getirilmesini ihracatçıya garanti etmesi suretiyle yapılan akreditiftir. Garanti akreditifleri şekil yönünden diğerlerine benzemekle birlikte, mahiyeti itibarıyla akreditiften ziyade bir teminat (garanti) niteliğindedir.

Stand-by akreditifler ile belirli bir taahhüdün yerine getirilmesi garanti altına alınmış olur. Taahhüdün yerine getirilmemesi hâlinde, bu durum bankaya tevsik edildiğinde, akreditif bedeli tahsil edilir. Stand-by akreditifler, uluslararası kredi işlerinde kredilerin teminatı, açık hesap gibi belirli bir garantiden yoksun ihracat satışlarının garantisi ve bazı tip teminat mektuplarının kontrol garantisi olarak kullanılabilir.

Bu akreditifin diğer ticari (mal) akreditiflerden farkı, ithalatçının talimatıyla ihracatçı lehine değil, ihracatçının talimatıyla ithalatçı lehine açılması ve akreditif vesaikinin ibraz edilmemesi hâlinde ödeme yapılmasını garanti etmesidir.

1.4.3.10. Rölatif (Devreden) Akreditif

Bir miktarı veya tamamı kullanıldıkça herhangi bir değişiklik yapılmasına gerek kalmadan eski miktar dahilinde yenilenen akreditiftir.

Rölatif (devreden) akreditif genellikle belirli bir müşteriden sürekli veya yüksek tutarlı alımlar söz konusu olduğunda kullanılır.Hem işlemlerin tekrarlanması külfetinden kurtulma hem de yüksek miktarda siparişin fiyat avantajından yararlanma imkânı söz konusudur.

Rölatif akreditif kullanıldıkça ayrıca bir talimata ya da bildirim gerekliliğinin otomatik olarak yenilenerek aynı şartlarla yeniden kullanılabilen akreditiftir.

Rölatif akreditiflerde dönerlik şartı genellikle miktara göre ve süreye göre olmak üzere iki şekilde belirlenmektedir.Miktara göre devreden akreditiflerde, akreditif tutarı kaç kere dönebileceği ve böylece ödemeler toplamının sınırı belirlenmektedir.Süreye göre devreden akreditiflerde ise,her sevkiyatın yapılacağı dönem de belirlenir.Bu tip akreditifler “biriken” veya “birikmeyen” olmak üzere iki şekilde açılabilir.Biriken rölatif akreditifte,ilk dönemde kısmen veya tamamen kullanılmamış miktar,müteakip dönemdeki tutara eklenerek kullanılabilir.Birikmeyen akreditifte ise kullanılmayan kısımdan onu izleyen dönem de faydalanılamaz.

Akreditif, ithalatçının talimatına dayanarak bir bankanın belirli bir paraya kadar, belirli bir süre içinde, belirli bir belgeler karşılığında ve ön görülen şartların yerine getirilmesi kaydıyla, ihracatçıya ödeme yapacağını veya ihracatçı tarafından keşide edilen poliçeleri kabul ya da iştirâ edeceğini ihracatçıya karşı yazı olarak taahhüt etmesidir.

Akreditifli ödeme şeklinde aşağıdaki süreç izlenir:

- İhracatçı firma ile ithalatçı firma arasında sözleşme yapılır.
- İthalatçı firma bankasına gider ve bankasından ihracatçı firma lehine bir akreditif açmasını ister.
- İthalatçı firmanın bankası akreditifi ihracatçı firmanın bankasına bildirir.
- İhracatçı firmanın bankası, akreditifin açıldığını ihracatçı firmaya bildirir.
- İhracatçı firma, malları ithalatçı firma ülkesine gönderir.
- İhracatçı firma malları sevk ettiğine dair belgeleri kendi bankasına verir.
- İhracatçı firma mal bedelini kendi bankasından alır.
- İhracatçı firma bankası, belgeleri ithalatçının bankasına gönderir.
- İthalatçı firmanın bankası mal bedelinin tamamını veya kalanını tahsil ettikten sonra belgeleri ithalatçıya ciro eder.
- İthalatçı firma malı gümrükten çeker.
- Akreditif ile ilgili banka masrafları ithalatta malın maliyeti, ihracatta ise pazarlama satış dağıtım gideri olarak yazılabilir.

Örnek:

Ege A. Şirketi ile, yurt dışı alıcı XVY-İtalyan Şirketi arasında 200.000.- dolarlık çelik kasa ihracatı ile ilgili sözleşme yapılmıştır.

200.000.- dolarlık çelik kasa ihracatı için, 19.11.2006 tarihinde tüm yasal işlemler ihracat departmanı tarafından tamamlanmış olup mallar Haydarpaşa Gümrüğü'ne sevk edilmiştir.

İhracat Gümrük Beyannamesi'nin fiili ihracat tarihi 02.12.2006'dır.

İhracatın teslim şekli FOB, ödeme şekli "Vadeli Akreditif"tir.

02.12.2006 tarihli Gümrük Beyannamesi üzerindeki T.C. Merkez Bankası kuru 1 dolar=1.50.-TL'dir

İhracat bedelinin tamamı 29.12.2006 tarih döviz alım belgesi ile tahsil edilmiştir.

İşlem günü 1 dolar=1.60 TL'dir.

Döviz alım belgesinde 100.-dolarlık uluslararası muhabir banka kesintisi yapıldığı tespit edilmiştir.

İhracat ile ilgili olarak 1.450.-TL banka masrafı ödemesi banka hesaplarından yapılmıştır.

➤ İhracat Kaydı

02.12.2006 tarihinde ihracat işlemi aşağıdaki şekilde kaydedilir:

02.12.2006	BORÇ	ALACAK
120.ALICILAR HESABI 120.02.02.01.XVZ-İtalya (200.000.-\$ x 1.50.-TL)	300.000.-	
601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS. 601.09.08.01.X Malı İhracatı (200.000.-\$ x 1.50.-TL)		300.000.-
A-1663488 nu.lı fatura, 64777 nulu İhracat Gümrük Beyannamesi ile yapılan çelik kasa ihracat kaydı. Dosya Nu.:066		

➤ **İhracat Bedelinin Tahsili**

29.12.2006 tarihinde ihracat bedelinin tahsili aşağıdaki şekilde kaydedilir:

29.12.2006	DETAY	BORÇ	ALACAK
102.BANKALAR HESABI		320.000.-	
102.02.02.08.İş Bnk. Dol. Hs. İh. Bed. (199.900.-\$ x 1.60.-TL)	319.840.-		
102.02.02.09.İş Bnk. \$. Hs. U. Muhabir Bnk. Kesintisi (100.- Dolar x 1.60.-TL)	160.-		300.000.-
120.ALICILAR HS.			
120.02.Yurt Dışı Alıcılar	300.000.-		
120.02.02.01.XVZ-İtalya (200.000.-\$ x 1.50.-TL)			20.000.-
601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS.	20.000.-		
601.09.02.01.İhracat Kur Farkı Gelirleri [(200.000.-\$) x (1.60-1.50.-TL)]			
İhracat bedelinin banka döviz tevdiat hesaplarına ... nu.lı döviz alım belgesi ile kaydı. İhracat Dos. Nu.:066			

➤ **Uluslararası Muhabir Banka Masrafı**

29.12.2006	BORÇ	ALACAK
780.FİNANSMAN GİDERLERİ		
780.05.02.İh. Uluslararası Muhabir Banka Masrafı	160.-	
102.BANKALAR HESABI		
102.02.02.09.İş Bnk.\$ Hs.U. Muh. Bnk.Kes. (100.-\$ x 1.60.-TL)		160.-
29.12.2006 tarihli ihracat mal bedeli tahsili ile DAB belgesinde kesilen uluslararası muhabir banka masrafları kaydı.		

➤ **Banka Masrafı**

29.12.2006	BORÇ	ALACAK
780.FİNANSMAN GİDERLERİ 780.05.02.İhracat bedeli Banka Masrafı	1.470.-	
102.BANKALAR HESABI 102.02.02.09.İş Bnk.-Tic.Mev.Hs.		1.470.-
02.12.2006 tarihli ihracat mal bedeli tahsili için yapılan banka masrafları kaydı.		

1.4.4. Yurt Dışı Şubelerde Bırakılan İhracat Bedeli

İhracat bedelinin %70'i, 90 gün içinde yurda getirilerek bankalarda veya özel finans kurumlarında satılması (TL' sına çevrilmesi) halinde, kalan %30'a tekabül eden kısım üzerinde ihracatçı serbestçe tasarruf hakkına sahiptir.(TPKK.32-s-M-8/a)

90 günlük süre içinde %70'i yurda getirilen ihracat bedelinin, yurt dışı şubelerde bırakılan kısmı en fazla %30 oranında olabilir. Yurda getirilen mal bedelleri için bankadan döviz alım belgesi alınır, geri kalan tutar yurt dışında bırakılacak ise; tutar bankaya bildirilerek kambiyo hesabı kapatılır.

1.4.5. %30'luk Kısımın Yurt Dışında Bırakılması

Yurt dışı şubelerde bırakılan ihracat bedeli dövizlerin T.C. Merkez Bankası döviz alış kuru ile çarpılarak, 120.Alıcılar hesabının (120.02.09.01.01.Yurt Dışı Şubelerde Bırakılan İhracat Mal Bedelleri) alt hesaplarına borç kaydedilmesi gerekir.

Örnek:

02.09.2006 ihracat tarihli ve 1\$ = 1.50.-TL' den kayıtlı 100.000.- dolarlık, XYZ-İtalyan Şirketi'nden olan vadeli akreditifli ihracat mal bedelinin, %70'i 22.10.2006 tarihli ve İ.123456 nu.lu DAB belgesi ile tahsil edilmiştir. Kalan %30'luk kısım ise işletmenin yurt dışı temsilcilik bürosunda kullanılmak üzere yurt dışında bırakılmıştır.

Tahsilatın yapıldığı günkü döviz kuru 1\$ =1.60.-TL' dir
%30'yurt dışında bırakılan, %70'i Türkiye'de banka hesabına aktarılan ihracat mal bedelinin;

- a) Bankada döviz tevdiat hesaplarına,
b) Yurt dışında temsilcilik hesabına aktarıldığında,

aşağıdaki şekilde kaydedilir:

22.10.2006	BORÇ	ALACAK
102.BANKALAR HESABI		
102.02.02.01.Ziraat Bank-Dolar Hs. (70.000 \$ x 1.60 TL)	112.000.-	
120.ALICILAR HS.		
120.02.09.01.01.Yurt Dışı Şubede Bırakılan İhracat Bedeli Hs. (30.000\$ x 1.60.-TL)	48.000.-	
120.ALICILAR HESABI		
120.02.02.01.XYZ-İtalya (100.000\$ x 1.50.-TL)		150.000.-
601.YURT DIŞI ŞATIŞLAR HESABI		
601.09.02.01.İhracat Kur Farkı Gelirleri [(100.000\$) x (1.60-1.50)]		10.000.-
İ-123456- nu.lı DAB. İle ihracat bedelinin tahsili ve yurt dışı şube hesabında bırakılan ihracat bedeli tutarının yevmiye kaydı.		

İşlem günü 1\$ = 1.45.-TL olduğunda ise, oluşan kur farkı 612.Diğer İndirimler (612.09.02.02.İhracat Kur Farkı Giderleri) hesabına borç kaydedilir.

1.4.6. Yurt Dışı Şubede Bırakılan Tutarın Yurda Getirilmesi

Yurt dışında bırakılan ihracat bedeli yurda getirildiğinde, 102.Bankalar Hesabına borç, 120.Alicılar (120.02.09.01.01.Yurt Dışı Şubelerde Bırakılan İhracat Bedelleri) alt hesabına alacak kaydedilir. Yurt dışı şubelerde bırakılan ihracat mal bedeli hesabı kapatılır. Yurt dışında bırakıldığı tarihteki kayıtlı kur ile havalenin yapıldığı veya yurda getirildiği işlem günündeki kur arasında olumlu kur farkları 646.Kambiyo Kârları Hesabına alacak, olumsuz kur farkıysa 656. Kambiyo Zararı Hesabına borç kaydedilir.

Yurt dışı şube hesaplarında bırakılan tutarlar VUK hükümlerine göre geçerli belgelerle tevsik edilerek gidere dönüştürülebilir. Bunun için yurt dışına yapılan harcamaların VUK 229.maddesi kapsamında yer alan fatura veya fatura yerine geçen belgelerle belgelenmiş noterce tercüme edilmiş veya yurt dışı temsilciliklerle onaylanmış olması gerekir.

Yurt dışı şubelerde bırakılan ihracat bedeli, yurt dışı hesaplarında kaldığı süre içinde her dönem sonunda değerlendirilmesi zorunludur.(VUK. Md. 280)

Yurt dışında bırakılan ihracat bedelinin %30'luk tutarı, banka havalesi ile yurda getirildiğinde, bu tutarın getirilmesinde kambiyo mevzuatında yer alan süre şartları aranmaz.

Örnek:

Yurt dışı şubede bırakılan 1 \$ = 1.60.-TL' den kayıtlı 30.000\$'lık tutarın tamamı 28.11.2006 tarihinde banka hesabına havale edilerek yurda getirilmiştir.

28.11.2006 tarihinde döviz kuru 1\$ = 1.65.-TL'dir.

Yurda getirilen tutar aşağıdaki şekilde kaydedilir.

	BORÇ	ALACAK
28.11.2006		
102.BANKALAR HESABI	49.500.-	
102.02.02.01.Ziraat Bank-Dolar Hs. (30.000 \$ x 1.65 TL)		
120.ALICILAR HESABI		48.000.-
120.02.09.01.01.Y.D.Şb. Bırakılan İh.Bed.Hs. (30.000\$ x 1.60.-TL)		
646.KAMBIYO KARI		1.500.-
[(30.000.-) X (1.65-1.60)]		
Yurt dışı şubede bırakılan %30'luk tutarındaki ihracat bedelinin yurda getirilmesi kaydı		

1.4.7. 180 Günlük Sürenin Bitmesi (Ek Süre Dahil)

İhracat bedeli; Bakanlıkça uygun görülen mücbir sebeplerden kaynaklanan gecikmeler (ek süreler) hariç, ihracat tarihinden itibaren en çok 180 gün içinde ihracatçılar tarafından yurda getirilerek bankalara veya özel finans kurumlarına Türk Parası olması hâlinde tevsiki, yabancı para ile satılması (Türk Lirasına çevrilmesi) zorunludur (TPKK. 32-S-İhracat Mad.-8-a)

Kambiyo mevzuatınca yurda getirilmesi belli bir süre ile sınırlandırılan ihracat bedelinin (dövizin) bu süreden sonra yurda getirilmesi hâlinde, 180 günden sonraki dönemlere isabet eden olumlu kur farkı ihracatçıya ödenmeyip 27.08.2004 tarihine kadar Destekleme Fiyat İstikrar Fonu'na (DFİF) aktarılması gerekiyordu.

Bu uygulama "Türk Parasının Kıymetini Koruma (TPKK) hakkında Merkez Bankasının 32. sayılı Kararı'nda yer alan 8. maddesinin c fıkrasında yapılan değişiklik ile 27.08.2004 tarihinde (c.fıkrası iptal edilerek) yürürlükten kaldırılmıştır."

27.08.2004 tarihinden itibaren 180 günü aşan ihracat bedellerinin tahsilinde doğan olumlu kur farkları cari dönemde 601.Yurt Dışı Satışlar Hesabına, cari dönem dışında ise 646.Kambiyo Kârı Hesabı'na alacak kaydedilir. Olumsuz kur farkları ise cari dönemde 612.Diğer İndirimler Hesabına, cari dönem dışında ise 656.Kambiyo Zararı Hesabına borç kaydedilir.

Örnek:

İhracatçı ADA Anonim Şirketi, ithalatçı XYZ-İtalyan Şirketiyle 27.12.2006 tarihinde toplam 100.000 avroluk vadeli akreditif ödeme şekline dayalı 100 adet gömlek ihracatı sözleşmesi yapmıştır.

Tüm yasal işlemler tamamlanmış, 24.01.2007 tarih ve A-1664434 nu.lu fatura ile 100.000 avroluk ipek gömlek faturası düzenlenmiştir.

01.03.2007 ihracat tarihli ihracat beyannamesi ile ihracat yapılmıştır. İşlem günü 1 avro = 1.50.-TL'dir.

İhracat mal bedeli 15.09.2007 tarihli döviz alım belgesi ile Xx Bankası hesabına yapılan havale karşılığında tahsil edilmiştir.

Tahsilatın yapıldığı işlem günü 1 avro = 1.77.-TL'dir.

Yukarıda yer alan ihracat örneğinde ihracat mal bedelinin 28.08.2007 tarihine kadar yurda getirilmesi yasa gereği zorunludur.

28.08.2007 tarihinde ise 1 avro = 1.75.-TL'dir.

İhracat bedeli 15.09.2007 tarihinde yurda getirilmiştir. Bu tarih 180 günü aşan tarihtir.

28.08.2007 tarihi ise ihracat bedelinin yurda getirilmesi gereken (180. gün) son gün tarihidir.

Bu bilgiler doğrultusunda;

15.09.2007.....	100.000.-avro x 1.77.- = 177.000.-TL
01.03.2007.....	100.000.-avro x 1.50.- = 150.000.-TL
Toplam Kur Farkı	100.000.-avro x 0.27.- = 27.000.-TL
28.08.2007.....	100.000.-avro x 1.75.- = 175.000.-TL
01.03.2007.....	100.000.-avro x 1.50.- = 150.000.-TL
Yasal Kur Farkı.....	100.000.-avro x 0.25.- = 25.000.-TL

(27.000.-) – (25.000.-) = 2.000.-TL’ lik tutar, 180 günü aşan tarih itibariyle oluşan kur farkıdır.

Bu tutar 27.08.2004 tarihinden itibaren D.F.İ. Fonuna devir edilmeyecek ve tamamen gelir kaydedilecektir

15.09.2007 tarihinde 180 günü aşan ihracat bedeli tahsili aşağıdaki şekilde kaydedilir:

15.09.2007	BORÇ	ALACAK
T02.BANKALAR HESABI		
102.02.02.02.Ziraat Bank-Euro Hs. (100.000 euro x 1.77 TL)	177.000.-	
120.ALICILAR HESABI		
120.02.02.01.XYZ-İtalya (100.000.-Euro x 1.50.-)		150.000.-
601YURT DIŞI SATIŞLAR HS.		
601.09.02.01.İhracat Kur Farkı Gelirleri [(100.000.-) x (1.77 – 1.50)]		27.000.-
İ-123681 nu.lı DAB. İle ihracat bedelinin banka hesaplarına kaydı		

180 günü aşan ihracat bedeli tahsilinde, kambiyo mevzuatı yaptırımları uygulanır.

1.4.8. Yurt Dışı Alacakların Dönem Sonu Değerleme İŞlemi

İŞletmenin aktifinde bilanço gününde (dönem sonunda) yabancı para cinsinden kayıtlı bulunan senetli ve senetsiz tüm alacaklar borsa raici ile değerlenir.

Ülkemizde henüz Kambiyo Borsası kurulmadığından yabancı paralarda olduğu gibi yabancı para cinsinden senetli ve senetsiz tüm alacaklar T.C. Merkez Bankasının tespit ve ilan ettiği kurlarla değerlendirilir.

Yurt dışı yabancı para cinsinden ve ihracat ile ilgili olan senetli ve senetsiz alacağın kayıtlı değeri ile bilanço günündeki değeri arasında olumlu kur farkları 601.Yurt Dışı Satışlar Hesabına alacak, olumsuz kur farkları ise 612.Diğer İndirimler Hesabı'na borç kaydedilir.

Örnek:

İhracatçı ADA Anonim Şirketinin 31.12.2006 tarih itibarıyla 1.30.-TL' den kayıtlı 100.000.-\$'lık yurt dışı alacak bakiyesi mevcuttur. Yabancı para (dolar) cinsinden alacak tutarı XYZ-İtalyan Şirketinden olan 27.11.2006 tarihli ihracatı ile ilgilidir.

31.12.2006 tarihli T.C.M.B. döviz kuru 1 \$ = 1.40.-TL'dir.

Yabancı para cinsinden alacağın bilanço gününde (dönem sonunda) değerlendirme işlemi aşağıdaki şekilde hesaplanır.

31.12.2006 tarihli tutar..... 100.000.-\$ x 1.40.-= 140.000.-TL
31.12.2006 tarihli ihracat tutarı..... -100.000.-\$ x 1.30.-= 130.000.-TL
31.12.2006 tarihli kur farkı ..... 100.000.-\$ x 0.10.-= 10.000.-TL'dir.(+)

Dönem sonunda hesaplanan kur farkı aşağıdaki şekilde kaydedilir:

	BORÇ	ALACAK
31.12.2006		
T20.ALICILAR HESABI	10.000.-	
120.02.02.01.XYZ-İtalya [(100.000 \$) x (1.40 -1.30)]		
601.YURT DIŞI SATIŞLAR HESABI		10.000.-
601.09.02.01.İhracat Kur Farkı Gelirleri [(100.000\$) x (1.40-1.30)]		
27.11.2006 tarihli ihracat ile ilgili yurt dışı senetsiz alacakların değerlendirme kaydı		

120.ALICILAR		601.YURT DIŞI SATIŞLAR	
130.000.-		130.000.-	
10.000.-		10.000.-	

31.12.2006 tarihli T.C.M.B. döviz kuru 1 \$ = 1.25.-TL olması hâlinde ise, yabancı para cinsinden alacağın bilanço gününde (dönem sonunda) değerleme işlemi aşağıdaki şekilde hesaplanır.

27.11.2006 tarihli ihracat tutarı	100.000.-\$ x 1.30=	130.000.-TL
31.12.2006 tarihli tutarı.....	<u>100.000.-\$ x 1.25=</u>	<u>125.000.-TL</u>
31.12.2006 tarihli kur farkı.....	100.000.-\$ x 0.05=	5.000.-TL(-)

Dönem sonunda hesaplanan kur farkı aşağıdaki şekilde kaydedilir:

	BORÇ	ALACAK
31.12.2006		
612.DİĞER İNDİRİMLER HESABI	5.000.-	
612.09.02.01.İhracat Kur Farkı Giderleri [(100.000.-\$) x (1.30-1.25)]		
120.ALICILAR HESABI		5.000.-
120.02..02.01.XYZ-İtalya [(100.000.-\$) x (1.30-1.25)]		
27.11.2006 tarihli ihracat ile ilgili yurt dışı senetsiz alacakların değerleme kaydı		
/		

120.ALICILAR		601.YURT DIŞI SATIŞLAR	
130.000.-	5.000.-	130.000.-	

612.DİĞER İNDİRİMLER

5.000.-

BRÜT SATIŞLAR.....	130.000.-
- <i>Yurt Dışı Satışlar</i>	
SATIŞTAN İNDİRİMLER(-)	5.000.-
- <i>Diğer İndirimler</i>	
NET SATIŞLAR.....	125.000.-

1.4.9. Değerleme İşlemi Yapılmış Yurt Dışı Alacağın Tahsili

Bir önceki dönemde değerlendirme işlemine tabi tutulmuş olan yurt dışı alacak, devam eden dönemde tahsil edildiğinde oluşan kur farkları kambiyo hesaplarında izlenir. Olumlu kur farkları 646.Kambiyo Kârları Hesabına alacak, olumsuz kur farkları ise 656.Kambiyo Zararları Hesabına borç kaydedilir.

Örnek:

27.11.2006 tarihli ihracat ile ilgili XYZ İtalyan şirketinden olan 1.30.-TL kayıtlı 100.000.-dolarlık yurt dışı alacak bedeli 31.12.2006 tarihinde, dönem sonunda (bilanço gününde) değerlendirme işlemine tabi tutulmuştur. Değerleme (31.12.2006) günü 1\$ = 1.40.-TL'dir.

Söz konusu ihracat bedelinin tamamı XYZ-İtalyan Şirketi tarafından 22.01.2007 tarihinde

İş bankası döviz tevdiat hesabımıza havale ile gönderilmiştir. 22.01.2007 tarihli döviz kuru 1 \$ = 1.44.-TL'dir.

22.01.2007 tarihli kur farkı aşağıdaki gibi hesaplanır:

27.11.2006 tarihli ihracat tutarı	100.000.-\$ x 1.30.-= 130.000.-TL
31.12.2006 tarihli kur farkı.....	...(100.000.-\$) x (1.40-1.30)= <u>+10.000.-TL</u>
31.12.2006 tarihli yurt dışı alacak tutarı	140.000.-TL
22.01.2007 tarihli tahsilat tutarı.....	100.000.-\$ x 1.44.-= 144.000.-TL
31.12.2006 tarihli yurt dışı alacak tutarı	<u>-140.000.-TL</u>
22.01.2007 tarihli kur farkı.....	4.000.-TL'dir

22.01.2007 tarihli yurt dışı alacağın tahsili aşağıdaki gibi kaydedilir:

	BORÇ	ALACAK
22.01.2007		
102.BANKALAR HESABI	144.000.-	
102.02.02.01.İş Bank-Dolar Hs. (100.000 Dolar x 1.44TL)		
120.ALICILAR HESABI		140.000.-
120.02.02.01.XYZ-İtalya (100.000.-Dolar x 1.40.-)		
646.KAMBİYO KÂRLARI		4.000.-
646.02.01.İhracat Kur Farkı Gelirleri [(100.000.-) x (1.44 – 1.40)]		
XYZ-İtalyan Şirketinden olan alacağın banka hesaplarına kaydı		

120.ALICILAR

130.000.-	
10.000.-	140.000.-

102-BANKALAR

144.000.-	
-----------	--

646-KAMBİYO KARLARI

	4.000.-
--	---------

Veya

22.01.2007 tarihli kur 1.44.-TL yerine 1.37.-TL olması hâlinde; kur farkı aşağıdaki şekilde hesaplanır:

31.12.2006 tarihli yurt dışı alacak tutarı	140.000.-TL
22.01.2007 tarihli tahsilat tutarı.....100.000.-\$ x 1.37=	<u>-137.000.-TL</u>
22.01.2006 tarihinde oluşan kur farkı.....	3.000.-TL

22.01.2007 tarihli yurt dışı alacağın tahsili aşağıdaki şekilde kaydedilir:

	BORÇ	ALACAK
22.01.2007		
102.BANKALAR HESABI	137.000.-	
102.02.02.01.İş Bank-Dolar Hs. (100.000 Dolar x 1.37TL)		
656.KAMBİYO ZARARLARI	3.000.-	
656.02.01.İhracat Kur Farkı Giderleri [(100.000.-) x (1.40-1.37)]		
120.ALICILAR HESABI		140.000.-
120.02.02.01.XYZ-İtalya (100.000.-Dolar x 1.40.-)		
XYZ-İtalyan şirketinden olan yurt dışı alacağın tahsili ve banka hesaplarına kaydı		

120.ALICILAR

130.000.-	
10.000.-	140.000.-

102-BANKALAR

137.000.-	
-----------	--

656-KAMBİYO ZARARLARI

3.000.-	
---------	--

1.5. Kabul Kredi Ödemeli Şeklinde İhracat

İthalatçı firmanın, ihracatçı firma tarafından keşide edilen poliçeyi kabul ederek malları gümrükten çekmesine imkân sağlayan ödeme şeklidir.

Kabul kredili ödeme şeklinde aşağıdaki süreç izlenir:

- İhracatçı firma ile ithalatçı firma arasında sözleşme yapılır. Bu sözleşmede ödemenin belli bir vadeyi içeren poliçenin kabulü mukabilinde olacağı karara bağlanır.
- İhracatçı firma sözleşmedeki şartlara uygun olarak malları ithalatçı firmanın ülkesine gönderir.
- İhracatçı firma gerekli belgeleri ve vadeli bir poliçeyi bankasına teslim eder. Poliçe ithalatçı firmanın mal bedelini ihracatçı firmaya ödemesi için bir ödeme teminatıdır. İhracatçı firma, bu işlemde, kendi bankasını poliçe tahsilatını yapması için aracı tayin eder ve nasıl hareket edeceğinin talimatını verir. Bu talimatlar arasında poliçenin ithalatçı firmanın bankası tarafından kabul edilmesi ile kabul kredisi koşulu da yer alır.
- İhracatçı firmanın bankası poliçeyi ve belgeleri ithalatçı firmanın bankasına gönderir.
- İthalatçı firmanın bankası belgelerin ve poliçenin kendisine ulaştığını ithalatçı firmaya bildirir. Daha sonra ithalatçı firma bu poliçeyi kabul eder.
- İthalatçı firma gümrük idaresine baş vurarak malları gümrükten çeker.
- Mallar gümrükten çekildikten sonra, ithalatçı firmanın bankası kabul edilmiş veya aval verilmiş olan poliçeyi ihracatçı firmanın bankasına iade eder.
- İhracatçı firmanın bankası poliçeyi ihracatçı firmaya iletir. İhracatçı dilerse, kabul edilmiş veya aval verilmiş olan poliçeyi iskonto ettirebilir. Belirli bir faiz ve komisyon ödemek suretiyle ihraç etmiş olduğu malların bedelini vadesinden önce tahsil edebilir. İhracatçı firma bu poliçeyi fortaiting şirkete devir ederek finansman aracı olarak kullanabilir. Fortaiting; kredili mal ve hizmet ihracatından doğan ve gelecekte tahsil edilecek, orta vadeli bir alacağın, vadeden önce satılarak tahsil edilmesidir.
- Poliçeyi elinde bulunduran ihracatçı firmanın bankası vadesinde poliçeyi ithalatçı firmanın bankasından tahsil eder ve ihracatçı firmaya ödeme yapar.
- İhracatçı firmanın bankası da poliçeyi ithalatçı firmaya iletir ve poliçe bedelini tahsil eder.

Örnek:

ABC A.Şirketi ile, yurt dışı alıcı XYZ-Arjantin Şirketi arasında 40.000.- dolarlık oto koltuğu ihracatı ile ilgili sözleşme yapılmıştır.

40.000.- dolarlık oto koltuğu ihracatı için, 29.08.2006 tarihinde tüm yasal işlemler ihracat departmanı tarafından tamamlanmıştır.

İhraç edilecek oto koltuğu faturası 29.08.2006 tarihinde XYZ-Arjantin Firması adına düzenlenmiş olup mallar Bursa Gümrüğü'ne sevk edilmiştir.

İhracat Gümrük Beyannamesi'nin fiili ihracat tarihi 12.08.2006'dır.

İhracatın teslim şekli FOB, ödeme şekli "Kabul Kredili" dir.

12.09.2006 tarihli Gümrük Beyannamesi üzerindeki döviz kuru 1 dolar=1.50.-TL'dir

İthalatçı firma gönderilen poliçeyi kabul eder. Vesaikini bankadan alır, malları (oto koltuklarını) gümrükten çeker.

➤ **İhracat Kaydı;**

12.09.2006 tarihinde ihracat işlemi aşağıdaki şekilde kaydedilir.

12.09.2006	BORÇ	ALACAK
120.ALICILAR HESABI 120.02.Yurt Dışı Alıcılar 120.02.03.01.XYZ-Arjantin (40.000.-\$ x 1.50.-TL)	60.000.-	
601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS. 601.09.Ağustos Ayı Satışları 601.09.08.04.X Oto Koltuğu. İhr. Seri.A.44 (40.000.-\$ x 1.50.-TL)		60.000.-
A-1663488 nu.lı fatura, 44229 nulu İhracat Gümrük Beyannamesi ile yapılan Seri A.44 oto koltuğu ihracat kaydı. Dosya Nu.:26		

➤ **Poliçenin Kabulü ve Muhasebe Kaydı**

Kabul kredili ödeme şeklinde, ihracatçının gönderdiği poliçelerin, ithalatçı tarafından kabul edilmesi hâlinde aşağıdaki yevmiye kaydı düzenlenir.

12.09.2006	BORÇ	ALACAK
121.ALACAK SENETLERİ	60.000.-	
121.02.Yabancı Paralı Alacak Senetleri		
121.02.01.Y.P.A. Senetleri-Dolar		
121.02.01.01. Portföydeki Y.P.A. Senetleri (40.000.-\$ x 1.50.-TL)		60.000.-
120.ALICILAR HESABI		
120.02.Yurt Dışı Alıcılar		
120.02.03.01.XYZ-Arjantin (40.000.-\$ x 1.50.-TL)		
Yurt dışı alıcı XYZ-Arjantin firmasının, kabul kredili poliçeleri kabul etmesiyle portföydeki senetlerin kaydı		

➤ **Portföydeki Senetlerin, Tahsildeki Senetler Hesabına Devri**

Yurt dışı alıcının (ithalatçı firmanın) imzaladığı (kabul ettiği) portföydeki yabancı para cinsinden düzenlenmiş olan poliçe (senet) vadesi gelmeden önce Portföydeki Y.P.A. Senetleri hesabından, Tahsildeki YPA Senetleri hesabına devir edilir. Senet bankada vadesine kadar tahsilde bekletilebilir.

30.09.2006	BORÇ	ALACAK
121.ALACAK SENETLERİ	60.000.-	
121.02.Yabancı Paralı Alacak Senetleri		
121.02.01.Y.P.A. Senetleri-Dolar		
121.02.01.02. Tahsildeki Y.P.A. Senetleri (40.000.-\$ x 1.50.-TL)		60.000.-
121.ALACAK SENETLERİ		
121.02.Yabancı Paralı Alacak Senetleri		
121.02.01.Y.P.A. Senetleri-Dolar		
121.02.01.01. Portföydeki Y.P.A. Sen. (40.000.-\$ x 1.50.-TL)		
Yurt dışı alıcı XYZ-Arjantin firmasının, kabul kredili poliçeleri kabul etmesiyle alınan Portföydeki Y.P.A.Senetlerinin, Tahsildeki Y.P.A. Senetleri hesabına devir kaydı		

➤ **Vadesi Gelen Poliçenin Tahsili**

Yurt dışı ithalatçı firmanın imzaladığı Portföydeki YPA cinsinden düzenlenmiş olan poliçe (senet) vadesi geldiğinde tahsil edilir.

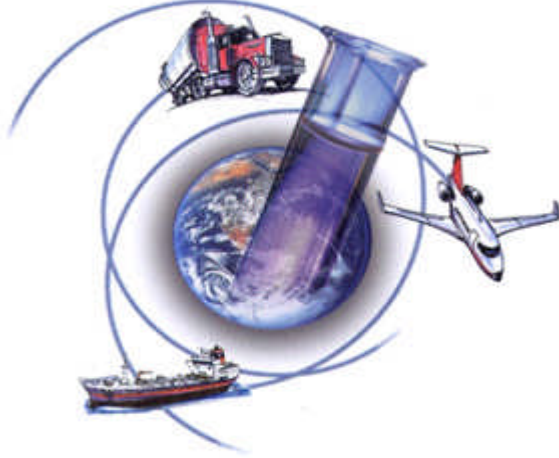
Senet tahsil edildiğinde işlem günündeki döviz kuru esas alınır.

Örneğimizde yer alan Portföydeki YPA Senetleri 30.10.2006 tarihinde banka tarafından tahsil edilmiştir.

İşlem gününde 30.10.2006 tarihli döviz kuru 1 dolar=1.55 TL'dir.

30.10.2006	BORÇ	ALACAK
102.BANKALAR HESABI	62.000.-	
102.02.02.08.İş Bnk.Dolar H.S. İhracat Bedeli (40.000.-\$ x 1.55.-TL)		
121.ALACAK SENETLERİ		60.000.-
121.02.Yabancı Paralı Alacak Senetleri		
121.02.01.Y.P.A. Senetleri-Dolar		
121.02.01.02. Tahsildeki Y.P.A. Senetleri (40.000.-\$ x 1.55.-TL)		
601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS.		2.000.-
601.09.02.01.İhracat Kur Farkı Gelirleri [(40.000.-\$) x (1.55-1.50)]		
Yurt dışı alıcı XYZ-Arjantin firmasının, kabul kredili poliçeleri kabul etmesiyle alınan Tahsildeki Y.P.A.Senetlerinin tahsili ve banka hesabına devir kaydı		

1.6. Konsinye Satış Ödeme Şeklinde İhracat

Malın yurt dışına gönderildikten sonra konsinyatör aracılığı ile alıcı (ithalatçı) firmaya tanıtılması, kullanılması ve satılması işlemine dayanan ödeme şeklidir. Genelde yeni üretilen ve tanıtım ihtiyacı duyulan ürünlerin dış pazarlarda satışına imkân veren ihracat ve ödeme yöntemidir.

Konsinye satış ile ödeme şeklinde aşağıdaki süreç izlenir.

- Konsinye ihracat için, Resmi Gazetenin 06.01.1996 tarih ve 22515 mükerrer sayısında yer alan yönetmelik şartları tamamlanır, yasal yükümlülükler yerine getirilir ve konsinye ihracat izni Dış Ticaret Müsteşarlığından alınır.
- İhracatçı firma ile yurt dışı konsinyatör(komisyoncu) firma arasında sözleşme yapılır.
- Mallar konsinye satış işlemine aracılık eden konsinyatör firmaya (sevk edilir) gönderilir(Bu aşamada ihracatçı firma belli değildir.).
- Konsinyatör firma satışa sunulan malı (emtiayı) alıcı bulana kadar kendi koruması altında bulundurur (bu aşamada mallar konsinyatörün emanetinde bulunmasına rağmen, malın mülkiyeti ihracatçı firmaya aittir.).
- Konsinyatör firma mala alıcı bulur ve bu alıcıya yapılacak satışı(miktarı) ihracatçı firmaya bildirir.
- İhracatçı firma satılan miktar kadar faturayı keser ve konsinyatör firmaya gönderir(İhracatçı firma faturanın bir örneğini ve gerekli belgeleri konsinye ihracata izin veren ihracatçı birliklere ve aracı bankaya gönderir).
- Faturanın düzenleme tarihinden itibaren malın bedelinin ödeme yükümlülüğü konsinyatör firmaya aittir. Konsinyatör firma kambiyo mevzuatında yer alan yasal süre içinde sözleşmede yer alan şartlar dahilinde ödeme yapar (Muhasebe kayıtlarında konsinye ihracat kayıt tarihi, satış faturasının düzenlendiği tarihtir.).

- Konsinyatör(komisyoncu) firma sözleşmede yer alan komisyon ücretini ayrıca fatura düzenlemek suretiyle tahsil eder.
- Konsinye ihracat ve ödeme şekli, ihracatçı firma açısından risklidir. İthalatçı firma açısından risk taşımaz. İthalatçı firma için cazip ödeme ve ithalat şeklidir.

Örnek:

Dolap imalatı ve ticareti ile uğraşan EGE A.Şirketi konsinye ihracat ile ilgili tüm yasal işlemleri tamamlamış, konsinye ihracat izni almıştır. Maliyeti 350.-TL, satış fiyatı 600.-TL olan 60 adet dolaplar yurt dışında satılmak kaydıyla, yurt dışında yerleşik konsinyatör ZXGX-Almanya firmasına 01.08.2006 tarihinde gönderilmiştir.

Konsinyatör ZXGX-Almanya Firması 19.08.2006 tarihinde dolaplardan 8 adedini alıcı XVMYZW-Almanya Firmasına satıldığını ihracatçı EGE A.Şirketine bildirmiştir.

Konsinyatör ZXGX-Almanya Firmasına 8 adet dolap satışı için 480.-TL komisyon bedeli banka havalesi ile döviz olarak ödenmiştir.

➤ Konsinye Malın Yurt Dışına Sevk Edilişi

Konsinye satışlarda malın mülkiyeti, nihai alıcı tarafından satın alınana kadar satıcının üzerinde kalır. Burada satıcının emtiaya ait mülkiyeti devam etse bile, mal fiziken satıcının stoklarında yer almaz. Bu nedenle konsinye olarak gönderilen malların, stoktaki diğer stoklardan ayrılması gerekir.

Konsinyatöre sevk edilen stok, 152.Mamuller veya 153.Ticari Mallar hesabında açılacak bir alt hesapta izlenir.

Satıcı EGE A.Ş. tarafından malların konsinyatöre sevk edilmesi işlemi aşağıdaki şekilde kaydedilir:

01.08.2006	BORÇ	ALACAK
152.MAMULLER 152.10.09.Yurt Dışı Konsinye Gön. Mamuller ZXGX-Almanya (60 adet x 350.-TL)	21.000.-	
152.MAMULLER 152.10.01.Stoktaki Mamuller-DOLAP (60 adet x 350.-TL)		21.000.-
... tarihli Dış Ticaret Müsteşarlığı izni ile konsinyatöre sevk edilen konsinye malların kaydı.İ.Dosya Nu.:065		

➤ **Konsinye Malların Satışı**

Malların konsinyatör tarafından nihai alıcıya satışı gerçekleştiğinde ihracatçı EGE A.Şirketi malın kesin satış faturasını düzenler (Konsinye ihracatta satış faturası tarihi aynı zamanda ihracat tarihidir). Satışın düzenlendiği tarihteki Merkez Bankası döviz kuru dikkate alınarak yevmiye kaydı yapılır.

Örneğimizde konsinye mallar 19.08.2006 tarihinde satılmıştır satış tarihindeki Merkez Bankası döviz kuru 1 avro=1.60TL'dir.

Konsinye malların satışı aşağıdaki şekilde kaydedilir:

19.08.2006	BORÇ	ALACAK
120.ALICILAR HESABI 120.02.02.08.Konsinyatör-ZXGX-Almanya (3.000.-avro x 1.60.-TL) veya (8 adet x 600.-TL) 601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS. 601.04.01.Konsinye Mal Satışları- XVYZW-Almanya Yurt Dışı Edilen Konsinye Mallardan 8 adetinin Satış Kaydı. İhracat Dos. Nu.:065	4.800.-	4.800.-

➤ **İhraç Edilen (Satılan) Malın Stoklardan Çıkarılması**

Konsinyatör tarafından satılan mamuller maliyet hesabına devredilerek, Yurt Dışı Konsinyatöre Gönderilen Mamuller hesabından çıkarılır.

Böylece konsinye satış stoklarında kalan mallar kolayca takip edilir.

Satılan konsinye malların Satılan Mamuller Maliyetine devri aşağıdaki Şekilde kaydedilir:

19.08.2006	BORÇ	ALACAK
620.SATILAN MAMULLER MALİYET HESABI 620.10.01.Satılan Yurt Dışı Konsinye Mamul Maliyeti 152.MAMULLER 152.10.02.Yurt Dışı Konsinye Gön.Mamül. ZXGX-Almanya(8 adet x 350.-TL) Satılan yurt dışı konsinye mamullerin, Satılan Mamuller Maliyeti hesaplarına devir kaydı..İ.Dosya Nu.:065	2.800.-	2.800.-

➤ **Konsinyatörden İhracat Bedelinin Tahsil Edilmesi**

Konsinye ihracat mal bedeli 30.09.2006 tarihinde banka hesabına geldiğinde aşağıdaki şekilde kaydedilir. İşlem günü 1 avro=1.62.-TL'dir.

30.09.2006	BORÇ	ALACAK
102.BANKALAR HESABI 102.02.02.02.Xx Bnk.avro H.S. (3.000.-Euro x 1.62.-TL)	4.860.-	
120.ALICILAR HS. 120.02.02.08.Konsinyatör-ZXGX-Almanya (3.000.-avro x 1.60.-TL) veya (8 adet x 600.-TL)		4.800.-
601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS. 601.09.02.01.İhracat Kur Farkı Gelirleri [(3.000.-avro) x (1.62-1.60)]		60.-
İ-123456- nu.lı DAB. İle konsinye ihracat bedelinin tahsili ve banka hesaplarına kaydı. İhracat Dos. Nu.065		

➤ **Konsinyatöre Ödenen Komisyon Gideri**

Yurt dışı konsinyatöre ödenen komisyon gideri Katma Değer Vergisi'nden istisnadır.(KDV.K. Md.12/a ve b)

Konsinyatöre ödenen 480.-TL komisyon tutarı aşağıdaki şekilde kaydedilir:

30.10.2006	BORÇ	ALACAK
760.PAZARLAMA SATIŞ DAĞITIM GİD. 760.05.08.02.İhracat Yurt Dışı Komisyoncu Gid.	480.-	
102.BANKALAR HESABI 102.02.02.02.Xx Bnk.-Avro Hs. (300.-Avro x 1.60.-TL)		480.-
Konsinyatöre ödenen komisyon giderleri kaydı. İhracat Dos. Nu.:065		

İhracat ile ilgili olarak yurt dışındaki komisyonculara ödenen komisyonlar, yurt dışında komisyoncunun hizmeti yurt dışında vermesinden ve Türkiye'deki firmanın bu hizmetten yurt dışında yararlanmış olmasından dolayı, katma değer vergisine(KDV) tabi değildir.

➤ **Konsinye İhracat ile Normal İhracat Arasındaki Farklar**

Konsinye ihracatta malların ihraç tarihinden itibaren bir yıl içinde satışının yapılması gerekir(ek süreler hariç).

Normal ihracat, malın gümrüğe terk edilmesi ile ihracat gerçekleşir.

Konsinye ihracatta satış faturası düzenleme tarihi, ihracat tarihidir.

Konsinye ihracatta bir aracı vardır. Satıcı ile alıcı karşı karşıya gelmez.

Konsinye ihracat işlemleri ile ilgili düzenleme, Resmi Gazete'nin 06.01.1996 tarih ve 22515 mükerrer sayısında yer alır.

1.7. Açık Hesap Ödeme Şeklinde İhracat

İhracatçı firma tarafından malın gönderilmesinden sonra,vade (30-60-90-180 gün) bitimine kadar,ithalatçı tarafından ödeme vaadi veya garantisi veren belge vermeksizin teminata bağlanmış ödeme şeklidir.

Açık hesap ödeme şeklinde aşağıdaki süreç izlenir:

- İthalatçı firma ile ihracatçı firma arasında sözleşme yapılır.Bu sözleşme ile vade üzerinde taraflar anlaşır.
- İhracatçı firma,malı ithalatçı firmanın ülkesine gönderir.
- İthalatçı firma malı gümrükten çeker.
- İthalatçı firma vade sonunda kendi bankasına mal bedelini öder ve bu bedelin ihracatçının bankası üzerinden ihracatçıya transferi yapılır.
- Açık hesap ödeme şeklinde ithalatçı firma risk taşımaz ve cazip bir ödeme şeklidir.İhracatçı firma açısından risklidir.
- İthalatçı firma mal bedelini vadesinde nakit olarak ödemeyip ihracatçının göndermiş olduğu poliçeyi kabul ederse, ödeme şekli kabul kredili mal mukabili şekline dönmüş olur.

Örnek:

ECE Anonim Şirketi ihracatçı firmadır.

ECE Anonim Şirketi ile, yurt dışı alıcı XYZ-Arjantin Şirketi arasında 50.000 dolarlık büro koltuğu ihracatı ile ilgili sözleşme yapılmıştır.

50.000.- dolarlık büro koltuğu ihracatı için 25.08.2006 tarihinde tüm yasal işlemler ihracat departmanı tarafından tamamlanmıştır.

İhraç edilecek büro koltuğu faturası 25.08.2006 tarihinde XYZ-Arjantin Firması adına düzenlenmiş olup mallar Haydarpaşa Gümrüğü'ne sevk edilmiştir.

İhracat Gümrük Beyannamesi'nin fiili ihracat tarihi 15.09.2006'dır.

İhracat teslim şekli FOB, ödeme şekli "Açık Hesap"tır.

15.09.2006 tarihli Gümrük Beyannamesi üzerindeki T.C. Merkez Bankası kuru: 1 dolar =1.50 TL'dir.

➤ İhracat Kaydı

Açık hesap ödeme şeklinde ihracatta,ihracat gerçekleştiğinde aşağıdaki yevmiye kaydı düzenlenir.

	BORÇ	ALACAK
15.09.2006		
120.ALICILAR HESABI	75.000.-	
120.02.Yurt Dışı Alıcılar		
120.02.03.01.XYZ-Arjantin		
(50.000.-\$ x 1.50 TL)		
601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS.		75.000.-
601.09. Ağustos Ayı Satışları		
601.09.08.04.Büro Koltuğu İhracatı		
(50.000.-\$ x 1.50 TL)		
A-1663488 nu.lı fatura, 44229 nu.lı İhracat Gümrük Beyannamesi ile yapılan ihracat kaydı. Dos. Nu.:25		
/		

➤ **İhracat Bedelinin Tahsili**

Açık hesap ödeme şekli ile yapılan ihracat bedelinin tahsili, mal mukabili ödeme şekli ile ihracatta uygulanan ihracat bedeli tahsili şeklinde kaydedilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Peşin ödemeleri kaydediniz.	➤ Çevrenizde bulunan ve ihracat yapan bir işletmenin muhasebe işleriyle uğraşan SMMM' lere giderek peşin ödeme işlemlerinin muhasebe kayıtlarını inceleyebilirsiniz.
➤ Mal Mukabili Ödeme Şekli'nde ihracat işlemlerini kayıt ediniz	➤ Çevrenizde bulunan ve ihracat yapan bir işletmenin muhasebe işleriyle uğraşan SMMM' lere giderek mal mukabili ödeme şeklindeki ihracat işlemlerinin muhasebe kayıtlarını inceleyebilirsiniz.
➤ Vesaik Mukabili Ödeme Şekli'nde ihracat işlemlerini kayıt ediniz	➤ Çevrenizde bulunan ve ihracat yapan bir işletmenin muhasebe işleriyle uğraşan SMMM' lere giderek vesaik mukabili ödeme şeklindeki ihracat işlemlerinin muhasebe kayıtlarını inceleyebilirsiniz.
➤ Akreditifli Ödeme Şeklinde İhracat işlemlerini kayıt ediniz.	➤ Çevrenizde bulunan ve ihracat yapan bir işletmenin muhasebe işleriyle uğraşan SMMM' lere giderek akreditifli ödeme şeklindeki ihracat işlemlerinin muhasebe kayıtlarını inceleyebilirsiniz.
➤ Kabul Kredi Ödeme Şekli'nde ihracat işlemlerini kaydediniz.	➤ Çevrenizde bulunan ve ihracat yapan bir işletmenin muhasebe işleriyle uğraşan SMMM' lere giderek kabul kredili ödeme şeklindeki ihracat işlemlerinin muhasebe kayıtlarını inceleyebilirsiniz.
➤ Konsinye satış şeklinde ödemeleri kaydediniz.	➤ Çevrenizde bulunan ve ihracat yapan bir işletmenin muhasebe işleriyle uğraşan SMMM' lere giderek konsinye satış şeklindeki ihracat işlemlerinin muhasebe kayıtlarını inceleyebilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Çoktan Seçmeli Sorular

1. Aşağıdakilerden hangisi dış ticarete kullanılan peşin ödeme yöntemlerinden biri değildir?
A) Nakit yoluyla ödeme
B) Vesaik mukabil ödeme
C) Havale şeklinde ödeme
D) Red klaus'lü akreditif aracılığıyla ödeme
2. İthalatçının, ihracatçının bankasından garanti aldıktan sonra ödemede bulunduğu ve ihracatçının malı göndermeme durumunda garanti veren bankanın faiz ile birlikte ön ödemeyi ithalatçıya iade ettiği ödeme şekli aşağıdakilerden hangisidir?
A) Akreditifli ödeme
B) Peşin ödeme
C) Mal mukabili ödeme
D) Prefinansman
3. Aşağıdakilerden hangisi akreditifli ödeme yöntemlerinden biri değildir?
A) Gayrikabilirücu akreditif
B) Karşılıklı akreditif
C) Teyitsiz akreditif
D) Ön ödemeli akreditif
4. İthalatçının, ihracatçıyı finanse ettiği ödeme şekli aşağıdakilerden hangisidir?
A) Kabul kredili ödeme
B) Vesaik mukabili ödeme
C) Peşin ödeme
D) Akreditifli ödeme
5. Lehine akreditif açılan kişi ya da kuruluşa haber verilmek şartıyla ya da buna gerek duyulmadan her an iptal edilebilir olan akreditiflere ne ad verilir?
A) Kabilirücu akreditif
B) Dönülmez akreditif
C) Teyitsiz akreditif
D) Devredilebilir akreditif

6. Bir dış ticaret işleminde ithalatçının, ihracatçıya mallarının sevkinden önce ödeme yaptığı ödeme şekline ne ad verilir?
- A) Akreditifli ödeme
  - B) Peşin ödeme
  - C) Mal Mukabili ödeme
  - D) Ön ödeme
7. Mal bedeli, mal henüz yoldayken belgelerin kendisince alınması şartıyla ithalatçı firma tarafından ödendiği, dış ticaret ödeme şekli aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Mal mukabili ödeme
  - B) Red klauslu ödeme
  - C) Vesaik mukabili ödeme
  - D) Teyitli ödeme
8. Dış ticarete kullanılan akreditifli ödeme şeklinde bankanın rolü nedir?
- A) Aracı
  - B) Borçlu
  - C) Alacaklı
  - D) Taşıyıcı
9. İthalatçı işletmenin bankasına ihracatçı adına ödeme talimatı verdiği ve bu tutarın ihracatçının bankasına transfer edilip o ülkedeki para cinsinden hesabına kaydedildikten sonra malların ithalatçıya gönderildiği peşin ödeme şekli aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Havale şeklinde ödeme
  - B) Prefinansman
  - C) Nakit ödeme
  - D) Green klauslu ödeme
10. Belirli koşullar yerine getirildikten sonra ödeme yapılacağına dair verilen teminata ne ad verilir?
- A) Ödeme
  - B) Teminat
  - C) Avans
  - D) Akreditif

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz. Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili konuları tekrar ediniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 2

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyeti ile ihracat yapan işletmenin KDV işlemlerini kaydedebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- İnternet aracılığı ile ihracatta KDV ile ilgili yapılan işlemleri belirleyiniz.
- Serbest muhasebecilerden KDV ile ilgili işlemlerin nasıl kaydedildiği ile ilgili bilgi toplayınız.

2. DIŞ TİCARET İŞLEMLERİNDE KATMA DEĞER VERGİSİ (KDV)

2.1. İhracat İşlemlerinde KDV

2.1.1. İhracat İstisnası

Uluslararası değişime konu olan mallarda dolaylı vergileme hakkı ithalatçı (malın vardığı) ülkeye aittir. Bu nedenle ihraç konusu mallar için aynı vergileme hakkından hareketle ihracat istisnası getirilerek bu malların dolaylı vergi yükünden arındırılması amaçlanmaktadır.

O hâlde, ihracat istisnası mal ve hizmetlerin uluslararası ticaret itibarıyla varış ülkesinde vergilendirilmesi prensibini hayata geçiren bir uygulama biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Varış ülkesi prensibine işlerlik kazandırmak amacıyla, mal ve hizmetlerin sadece tüketildiği ülkede vergilendirilmesi gerekir. Bu yüzden ister yurt içinde ister yurt dışında üretilsin, mal ve hizmetler tüketildiği yerde vergilendirileceğinden sonuçta bir defa vergi yüküne maruz kalacaktır. Bu başarıldığında mal veya hizmet çıkışı (ihracatçı) ülkesinde tamamen vergiden arındırılmış olacak ve vergi rekabette tarafsız kalacaktır. Rekabet avantajı sadece maliyetleri düşürülenler itibarıyla olacaktır.

Teslim edilen mal veya ifa edilen hizmetin ihracatı hâlinde tüketim başka ülkede olacağından ihracat istisnası uygulanmaktadır. İhracat istisnası tam istisna olarak düzenlenmiştir.

Bir taraftan ihraç edilen mal veya hizmetler üzerinden Katma Değer Vergisi hesaplanmazken diğer taraftan ihraç edilen mal veya hizmet nedeniyle yüklenilen katma değer vergileri ya indirimle konu edilmekte ya mahsup edilmekte ya da ihracatçıya iade edilmektedir.

İhracatı teşvik amacıyla uygulanan ihracat istisnası ihraç olunan malın yurt dışındaki müşteriye KDV'siz olarak teslimine ilaveten ihracatçının ihraç ettiği mallarla ilgili yüklediği ancak indirim yoluyla gideremediği KDV'nin iadesini içerir. Bu işlemler sonucunda ihraç olunan mal tamamen KDV'den arındırılmış olur.

2.1.2. Katma Değer Vergisi Kanunu ve İstisnaya İlişkin Hükümler

İhracatçılar, ihracat ile ilgili yurt içinde mal ve hizmet alımları nedeniyle yükledikleri (ödedikleri) katma değer vergisinin iadesini talep edebilirler. Kendi vergi borçlarına veya mal ve hizmet aldıkları firmaların vergi borçlarına mahsup edebilir.

KDV Kanunu'nun 11, 13, 14 ve 15. maddeleri uyarınca vergiden istisna edilmiş bulunan işlemler ile ilgili fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen KDV'si mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanarak KDV'den indirilir. Vergiye tabi işlemlerin mevcut olmaması veya hesaplanan verginin indirilecek vergiden az olması hâllerinde, indirilemeyen KDV'si , Maliye ve Gümrük Bakanlığınca tespit edilecek esaslara göre bu işlemleri yapanlara iade olunur.

İstisnadan faydalanmak için kanunundan çıkarılan özellikler aşağıda açıklanmıştır:

- KDV vergiden istisna edilmiş bulunan işlemlerle ilgili olmalıdır.
  - KDV kanununun 11. maddesinde;

- İhracat teslimleri ve bu teslimlere ilişkin hizmetler ile yurt dışındaki müşteriler için yapılan hizmetlerde, yüklenilen KDV (*Mal ve hizmet ihracı*).
  - Türkiye’de ikamet etmeyen yolcuların satın alarak, Türkiye dışına götürdükleri mallara ait faturada yazılı KDV tutarı, (*Bavul ticareti*).
  - İhraç edilmek şartıyla imalatçılar tarafından ihracatçılara teslim edilen mallara ait faturada yazılı KDV, (*ihraç kaydıyla satış*).
- 13. Maddesinde; araç, petrol aramalarda ve teşvik belgeli yatırımlarda KDV,
  - 14. Maddesinde; transit taşımacılıktaki KDV,
  - 15. Maddesinde; diplomatik istisnalarda yer alan KDV’lerdir.
- Fatura ve benzeri vesikalarda ayrıca gösterilmesi mecburidir.
  - Vergiye tabi işlemlerin mevcut olmaması veya hesaplanacak verginin indirilecek vergiden az olması, durumunda; Maliye Gümrük Bakanlığınca tespit edilecek esaslara göre bu işlemlere yapanlara **iade işlemi** yapılacaktır.

2.1.3. KDV’nin İadesi

Katma Değer Vergisi Kanunu’nun 32. maddesinde “İstisna Edilmiş İşlemlerde İndirim” başlığında, ihracatta iade edilecek KDV’nin şartlarının yerine getirilmesi hâlinde iadenin açıklaması yer almaktadır. KDV Kanunu’nun 32.md. “Bu Kanun’un 11, 13, 14 ve 15. maddeleri uyarınca vergiden istisna edilmiş bulunan işlemler ile ilgili fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen KDV’si mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanarak KDV’den indirilir. Vergiye tabi işlemlerin mevcut olmaması veya hesaplanan verginin indirilecek vergiden az olması hâllerinde, indirilemeyen KDV’si , Maliye ve Gümrük Bakanlığı’nca tespit edilecek esaslara göre bu işlemleri yapanlara iade olunur.” şeklinde açıklanmaktadır.

Bu Kanun maddesinden hareket ederek, ihracat yapan mükellef gerekli belgeleri ilgili vergi idaresine eksiksiz ibraz etmek suretiyle “İhracatta İade Edilecek Katma Değer Vergisi İadesi” alacağından istifade edecektir.

2.1.3.1. KDV İadesi Genel Şartları

- İhracatın gerçekleşmesi olması; KDV kanunu 12. md. 19. nu.lu KDV Genel Tebliği ile “Teslimin ihracat sayılabilmesi için söz konusu satışlara ait malların Gümrük Bölgesi’nden çıkarak bir dış ülkeye vasıl olması şarttır.” şeklinde idi.4842sayılı Kanunla değişen ve 24.04.2003 tarihinde yürürlüğe giren bende göre, teslim yurt dışındaki bir müşteriye veya bir serbest bölgedeki alıcıya ya da yetkili gümrük antreposu işleticisine yapılmalıdır.
- İhracat işlemi nedeniyle yüklenilen verginin indirilmemiş olması,
- İhracata ilişkin belgelerin eksiksiz olması,
  - Gümrük Beyannamesi’nin aslı , noter veya gümrük idaresi ya da Yeminli Mali Müşavirlerce onaylı örneği,
  - Alış ya da satış faturalarının (imalatçılarda sadece satış faturalarının) fotokopileri veya bu faturaların dökümünü gösteren ilgili firmaca onaylı listelerin verilmesi gerekmektedir.
- Defter kayıtlarının iade edilecek verginin hesaplamasına ve kontrolüne imkân verecek şekilde tutulması gerekir.

Mal ve hizmet ihracında, KDV iadesi taleplerinin değerlendirilmesi ve sonuçlandırılmasına ilişkin usul ve esaslar 84.nu.lu KDV Kanunu Genel Tebliğinde geniş bir biçimde açıklanmıştır.

2.1.3.2. Genel Esaslara Göre İade

Genel esaslara göre iade “teminat ve inceleme” raporu aranıp aranmamasına göre iki alt kategoriye ayrılmıştır.

- **Teminat ve inceleme raporu aranmadan yapılması;**

Teminat ve inceleme raporu aranmadan yapılacak iade biçimleri aşağıda açıklanmıştır. Bunlar;

- Mahsup yoluyla iade talepleri, (mükellefin kendisinin, ortaklarının ve mal ya da hizmet satın aldığı kişilerin vergi borçlarına, ithalat sırasında uygulanan vergilere, SSK prim borçlarına) (84.seri nu.lu KDV Gen. Teb.)
- Maliye Bakanlığı’nca belirlenen sınırı aşmayan naklen iade talepleri,
- Yeminli Mali Müşavir tasdik raporuna dayalı nakden iade talepleri,
- Kamuya ait kuruluşların iade talepleridir.

➤ **Teminat karşılığı iade yapılması;**

Teminat karşılığı iade yapılması hâli teminat ve inceleme raporu aranmadan yapılan iadeler dışında kalan durumlara ilişkindir. Teminat uygulaması normal(Bakanlıkça belirlenen sınırı aşan kısmı %10'u) ve indirimli bakanlıkça belirlenen sınırı aşan kısmın %4'ü veya %18'i olarak uygulanır. Teminat vergi incelemesi raporu veya yeminli mali müşavirlere düzenlenen tasdik raporuna dayanılarak çözülür.

2.1.3.3. Özel Esaslara Göre İade

Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge (SMİYB) düzenleme veya kullanma fiili ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgisi bulunan mükelleflerin nakden veya mahsuben Katma Değer Vergisi iade talepleri özel esaslara göre yerine getirilir.

İadesi özel esaslara göre yapılacak mükellefler aşağıda belirtilmiştir.

- SMİYB düzenledikleri ya da kullandıkları konusunda haklarında rapor bulunanlar ve bunlardan mal alanlar
- Haklarında rapor olmamakla birlikte olumsuz tespit bulunanlar

2.1.4. Üretici-İhracatçı İşletmelerde KDV ve Örnek Uygulama

Katma Değer Vergisi 27 nu.lu Tebliğine göre, imalatçı olarak kabul edilmenin şartları şunlardır:

- Sanayi sicil belgesine sahip olmak
- Sanayi Odası, Ticaret Odası veya Esnaf ve Sanatkar Odalarına kayıt olmak
- İmalat işinde en az beş işçi çalıştırmak
- Sanayi sicil belgesinde yer alan üretim konusunda gerekli araç parkına sahip olmak (İmalatçılarda noterce tasdik edilmiş kira sözleşmesi ile belgelendirilmek koşuluyla en az 1 yıl ve daha uzun süreli kiraya tutulan makineler, makine parkı içinde değerlendirilir.)

İmalatçı işletmeler, imal ettikleri(ürettikleri) malları doğrudan ihraç edebilirler. Ürettikleri ürünleri doğrudan ihraç etmeleri (yurt dışı satış yapmaları) durumunda söz konusu ihracata ilişkin mallarının imalatında girdi olarak kullandıkları ilk madde malzeme, diğer yardımcı malzeme ve genel üretim giderleri alımındaki belgelerde yer alan o döneme ait KDV tutarının tamamı, ihracatta yüklenen KDV tutarını belirler.

İmalatçı ihracatçıların, ihraç ettikleri mallara ilişkin yükledikleri KDV tutarını hesaplayabilmeleri için o dönemdeki KDV tutarını ayrıca hesaplamaya uygun imalat muhasebesi ve kullanılan girdilere ait KDV listesi yapmaları yararlı uygulama olur.

Üretici-İhracatçı işletmelerde KDV uygulaması;

- Üretici-İhracatçı işletmelerde, ihracatta yüklenen KDV'nin Vergi İdaresinden tahsili ve örnek uygulama(191>391),
- Üretici-İhracatçı işletmelerde ihracatta yüklenen KDV'nin hesaplanan Katma Değer Vergisinden mahsubu ve örnek uygulama(391>191),

şeklinde aşağıda iki başlık altında ve örnekle açıklanmıştır.

2.1.4.1. Üretici-İhracatçı İşletmelerde, İhracatta Yüklenen KDV'nin Vergi İdaresinden Tahsili ve Örnek Uygulama

İmalatçı ihracatçı işletmenin dönem içinde gerçekleşen finansal olayları sonucunda “Vergiye tabi işlemlerin olmaması veya hesaplanan verginin indirilecek vergiden az olması hâllerinde indirilemeyen KDV, Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nca tespit edilecek esaslara göre bu işlemleri yapanlara iade olunur” şeklinde açıklanmıştır(KDVK.Md.32)

Bu açıklamaya istinaden ihracat işlemlerinde imalatçı-ihracatçı işletmeler için KDV'nin tahsili ile ilgili aşağıdaki örnek süreç düzenlenmiştir.

Örnek:

ABC, Anonim Şirketi meyve suyu imalatı ve ihracatı yapmaktadır. İşletmenin Temmuz 2006 ayına ait finansal olaylar aşağıdaki gibidir.

Alış ve satışlar açık hesap yapılmıştır. Genel KDV oranı %18 olarak uygulanacaktır. Vergi Dairesi:Çankaya, İli:Ankara, Vergi Kimlik Numarası:3050314xxx, Telefon:0312 481 42 xx

- İşletmenin Temmuz ayı satışlarının toplamı 200.000.- TL'dir. Satışların 150.000.- TL'lik kısmı yurt dışına (100.000.-\$ x 1.50.- TL) doğrudan (ihracat) satış, 50.000.-TL'lik kısmı ise yurt içi satışlara aittir.
- İşletmenin Temmuz ayı alışlarının toplamı 100.000.-TL'dir. Alışların 35.000.- TL'lik kısmı yurt içi satışlar için üretimde kullanılan alışlar, 65.000.-TL'lik kısmı ise bu dönemde yurt dışı (doğrudan) satışların üretiminde kullanılan alışlardır.
- İşletmenin haziran ayından devreden KDV tutarı 11.000.-TL'dir.
- **Temmuz ayı satış ve alışlarının dağılımı aşağıda düzenlenmiştir:**

Satışlar toplamı(KDV hariç) 200.000.-TL

- Yurt İçi Satışlar.....50.000.- + KDV
- Yurt Dışı Doğrudan Satışlar.....150.000.- (KDV hesaplanmaz)

Alışlar toplamı (KDV Hariç).....100.000.-TL

- Yurt içi satış için üretimde kullanılan alışlar.....35.000.-TL
- Yurt dışı satışların üretiminde kullanılan alışlar.....65.000.-TL

➤ **Temmuz ayı KDV tutarları aşağıda düzenlenmiştir:**

Ağustos dönemine ait Hesaplanan KDV.....9.000.-TL' dir.
 50.000.- x % 18 = 9.000.-

150.000.- x % 0 = İhracatta KDV istisnasına tabidir.

Ağustos dönemine ait indirilecek KDV.....18.000.-TL' dir.

- Yurt içi üretim için KDV 35.000.-TL x % 18 = 6.300.-TL
- Yurt dışı üretim için KDV 65.000.-TL x % 18 = 11.700.-TL

➤ **2006 Temmuz ayı KDV hesaplarının tasnifi aşağıda düzenlenmiştir:**

- Haziran 2006 döneminden devreden KDV.....11.000.-TL
- İndirilecek KDV (100.000.- x % 18).....+ 18.000.-TL
- Toplam indirilecek KDV tutarı.....(a+b=c).....29.000.-TL
- Hesaplanan KDV (50.000.- x % 18).....9.000.-TL
- Ağustos dönemine devir edilmesi gereken KDV (c-d=e).....20.000.-TL
- Doğrudan ihracat nedeniyle yüklenilen KDV.....11.700.-TL
- (Vergi İdaresinden İade Alınacak KDV tutarı).....
- Ağustos dönemine devir eden KDV.....(e-f=g).....8.300.-TL

Temmuz Ayı Yevmiye Kayıtları

➤ **Temmuz ayı ihracat kaydı aşağıdaki şekilde düzenlenir:**

	BORÇ	ALACAK
17.07.2006		
120.ALICILAR HESABI	150.000.-	
120.02.02.05.WXYVZ- Almanya		
601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS.		150.000.-
601.07.02.01.Doğrudan ihracat İle Satışlar		
...Nulu fatura ve .... Nu.lı İhracat Gümrük Beyannamesi ile doğrudan ihracat satış yevmiye kaydı.		
İhracat Dosya Nu.:52		

➤ **Temmuz ayı yurt içi satış yevmiye kaydı aşağıdaki şekilde düzenlenir:**

	BORÇ	ALACAK
22.07.2006		
120.ALICILAR HESABI 120.01.01.06.BCDE. A.Ş.	59.000.-	
600.YURT İÇİ SATIŞLAR HS. 600.01.01.07. Mal ve Hizmet Satışı		50.000.-
391.HESAPLANAN KDV 391.01.01.Yurt İçi Satış KDV		9.000.-
.... Nu.lı fatura ile CDE A.Ş' den ilk madde malzeme alımı yevmiye kaydı.		
/		

a.

b. **Temmuz ayı alışlar yevmiye kaydı aşağıdaki şekilde düzenlenir:**

	BORÇ	ALACAK
02.07.2006		
150.İLK MADDE VE MALZEME HS. 150.01.01.05.Meyve	100.000.-	
191.İNDİRİLECEK KDV 191.01.01.Üretim-Alış KDV 191.01.01.01.Yurt İçi üretim. 6.300.- 191.0101.02.Yurt Dışı Üretim 11.700.-	18.000.-	
320.SATICILAR HS. 320.01.02.01.CDE A.Ş....nu.lı fatura ile CDE A.Ş:'den ilk madde malzeme alımı yevmiye kaydı.		118.000.-
/		

➤ **Temmuz ayı KDV hesapları mahsubu aşağıdaki şekilde düzenlenir:**

	BORÇ	ALACAK
_____ 31.07.2006 _____		
391.HESAPLANAN KDV	9.000.-	
391.01.01.Yurt İçi Satış KDV		
190.DEVREDEN KDV	20.000.-	
190.01.07.Temmuz Döneminden Devreden KDV		
190.DEVREDEN KDV		11.000.-
190.01.06.Haziran Dön.Devreden KDV		
191.İNDİRİLECEK KDV		18.000.-
191.01.01.Üretim-Alış KDV		
191.01.01.01.Yurt İçi üretim 6.300.-		
191.0101.02.Yurt Dışı Üretim 11.700.-		
Temmuz Ayı KDV hesaplarının mahsup kaydı.		
_____ / _____		

➤ **190.Devreden KDV Hesabından, İade Edilecek KDV Hesabına Devir İşlemi aşağıdaki şekilde düzenlenir:**

	BORÇ	ALACAK
_____ 0x.0x.2006 _____		
192.DİĞER KDV	11.700.-	
192.02.03.Doğrudan İhracattan İade Edilecek KDV		
190.DEVREDEN KDV		11.700.-
190.01.07. Temmuz Dön. Devreden KDV		
Devreden KDV hesabından, Vergi İdaresinden İade Edilecek KDV hesabına devir aktarma kaydı.		
_____ / _____		

➤ **İade Edilecek KDV'nin vergi idaresinden tahsili:**

İade edilecek KDV'nin tahsil edilmesi ihtiyaridir. Mükellef bu KDV tutarını tahsil etmek ister ise yukarıda açıklanan İade edilecek KDV için gerekli şartların oluşmuş olması, yerine getirilmesi ve belgelerin eksiksiz olarak Vergi İdaresine ibrazı gerekir. İhracatta iade edilecek KDV tutarının iadesi, KDV Kanunu'nun 32. maddesi hükümlerin oluşması hâlinde yapılır. Gerekli şartlar yerine getirildiğinde ve Vergi İdaresinden tahsilat yapıldığında aşağıdaki yevmiye kaydı yapılır.

➤ **İade edilecek KDV'nin belgeleri vergi idaresine ibraz edildiğinde;**

	BORÇ	ALACAK
0x.0x.2006 136.DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 136.07.01.Vergi İd. İade Edilecek KDV'den Alacaklar	11.700.-	
192.DİĞER KDV 192.02.03.Doğrudan İhracattan İade Edilecek KDV		11.700.-
Vergi İdaresinden İade Edilecek KDV'den alacaklar hesabına devri..		
/		

Belgeler Vergi İdaresine teslim edildiğinde ödeme zamanına kadar “Diğer Çeşitli Alacaklar” (Vergi İdaresinden İade edilecek KDV'den alacaklar) hesabından izlenmesi, alacağın takibi açısından yararlı işlem olur.

Vergi İdaresi belgelerin tesliminden sonra gerekli inceleme ve araştırmaları yapar ve iade talebinde bulunan ihracatçıya ödeme yapar.

➤ **Vergi İdaresinden çek alındığında;**

	BORÇ	ALACAK
0x.0x.2006 101.ALINAN ÇEKLER 101.01.01.09.Portföydeki Vergi İdaresinden Alınan Çek.	11.700.-	
136.DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 136.01.01.Vergi İdaresine İade Edilecek KDV'den Alacaklar		11.700.-
Vergi İdaresinden İade Edilecek KDV'den Alacaklar İçin alınan çeklerin kaydı..		

➤ **SSK prim borcuna mahsup etmek istendiğinde;**

SSK prim borçlarının mahsubuna ilişkin işlemler tamamlandığında, Vergi Dairesinden KDV iadesi mahsubu için aşağıdaki yevmiye kaydı düzenlenir.

	BORÇ	ALACAK
0x.0x.2006 361.ÖD.SOS.GÜV.KESİNTİLERİ. 361.Temmuz Ayı SSK Primleri	11.700.-	
136.DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 136.01.01.Vergi İdaresine İade Edilecek KDV'den Alacaklar		11.700.-
Vergi İdaresinden İade Edilecek KDV'den Alacaklar İçin SSK Prim borçlarına mahsup kaydı..		

190.DEVREDEN KDV		191.İNDİRİLECEK KDV	
11.000.-	11.000.-	6.300.-	18.000.-
20.000.-	11.700.-	11.700.-	
391.HESAPLANAN KDV		192.DİĞER KDV	
9.000.-	9.000.-	11.700.-	11.700.-
139.DİĞER ÇEŞT. ALACAKLAR		101.ALINAN ÇEKLER	
11.700.-	11.700.-	11.700.-	

- **Üretim işletmelerinin doğrudan ihracat yapmaları sonucu vergi idaresinden iade edilecek KDV talebine bulunmadan önce aşağıda açıklanan işlemleri eksiksiz tamamlanması ve kontrol etmesi gerekir.**
- İhracatın gerçekleşmiş, belgelerin eksiksiz olması,
  - Yüklenilen KDV tutarının içinde daha önce indirimden faydalanılmış tutar var ise istifade edilen tutar kadar tekrar iade talebi yapılmaması gerekir.
  - İhracat ile ilgili iade talep edilen tutarın tamamının ihracat dönemine ait yüklenilen KDV tutarı olduğunun kontrol edilmesi, Vergi İdaresinin inceleme talebi hâlinde mükellefin yasal mevzuata uygun işlem yapmış olması yönünden önem arz eder.
  - Bir vergilendirme (takvim yılı) döneminde, mahsuben üç kereden fazla iade talebinde bulunan mükelleflerin, iade talepleri Vergi İdaresince yerine getirilir. Ancak Vergi İdaresi tarafından iade işlemleri, “İşlem Yönergeleri” gereğince doğruluğu için incelemeye sevk edilir.YMM tarafından bir takvim yılında bir aya ait KDV iade mahsup talebinin tasdik raporuna bağlanması tüm yıla ait mahsup dosyalarının incelemeye alınması zorunluluğunu kaldırır. 01.01.2006 tarihinden itibaren kullanılmaya başlanan 1 nu.lu KDV beyannamesinin “Beyannameye Eklenecek Belgeler” bölümünde “İhraç edilen mallara ait Gümrük Beyannamesinin aslı veya noter ya da yeminli mali müşavirlerce tasdikli örneği” de eklenecek belgeler arasında yer almıştır.

2.1.4.2. Üretici-İhracatçı İşletmelerde, İhracatta Yüklenen KDV'nin Hesaplanan KDV'den Mahsubu ve Örnek Uygulama

İmalatçı-ihracatçı işletmeler için ihracat bedeliyle tahsil edilemeyen KDV'nin hesaplanan vergiden mahsubuyla ilgili aşağıdaki örnek düzenlenmiştir.

Bu durumda iade alınacak KDV, hesaplanan KDV'den mahsup edildiği için tekrar vergi idaresinden KDV iade talebinde bulunulmaz.

Örnek:

ECE, Anonim Şirketi mobilya imalatı ve ihracatı yapmaktadır. İşletmenin Eylül 2006 ayına ait finansal olaylar aşağıdaki gibidir.

Alış ve satışlar açık hesap yapılmıştır. Genel KDV oranı %18 olarak uygulanacaktır. Vergi Dairesi:Çankaya, İli:Ankara, Vergi Kimlik Numarası:3050314xxx, Telefon:0312 481 42 xx

- İşletmenin Eylül ayı satışlarının toplamı 450.000.- TL'dir. Satışların 150.000.- TL'lik kısmı yurt dışına (100.000.-\$ x 1.50.- TL) doğrudan (ihracat) satış, 300.000.-TL'lik kısmı ise yurt içi satışlara aittir.
- İşletmenin Eylül ayı alışlarının toplamı 200.000.-TL'dir. Alışların 135.000.- TL'lik kısmı yurt içi satışlar için üretimde kullanılan alışlar, 65.000.-TL'lik kısmı ise bu dönemde yurt dışı (doğrudan) satışların üretiminde kullanılan alışlardır.
- İşletmenin ağustos ayından devreden KDV'si yoktur.
- **Eylül ayı satış ve alışlarının dağılımı aşağıda düzenlenmiştir:**

Satışlar toplamı(KDV hariç)	450.000.-TL
• Yurt İçi Satışlar.....	300.000.- + KDV
• Yurt Dışı Doğrudan Satışlar.....	150.000.- (KDV hesaplanmaz)
• Alışlar Toplamı (KDV Hariç).....	200.000.- TL
• Yurt içi satış için üretimde kullanılan alışlar.....	135.000.-TL
• Yurt dışı satışların üretiminde kullanılan alışlar.....	65.000.-TL

- **Eylül ayı KDV tutarları aşağıda düzenlenmiştir:**

Eylül dönemine ait Hesaplanan KDV.....54.000.-TL'dir.

300.000.- x %18 = 54.000.-

150.000.- x % 0 = İhracatta KDV istisnasına tabidir.

Eylül dönemine ait İndirilecek KDV.....36.000.-TL'dir.

- Yurt içi üretim için KDV 135.000.-TL x %18 = 24.300.-TL
- Yurt dışı üretim için KDV 65.000.-TL x %18 = 11.700.-TL

➤ **2006 Eylül ayı KDV hesaplarının tasnifi aşağıda düzenlenmiştir:**

- Hesaplanan KDV (300.000.- x %18).....54.000.-
TL
- İndirilecek KDV (200.000.- x %18).....36.000.-
TL
- Ödenmesi Gereken KDV (a-b=c).....18.000.-
TL

➤ **Eylül ayı dönemi KDV tasnifinden aşağıdaki sonuçlar çıkmaktadır:**

- İşletmenin Eylül ayı KDV mahsubu sonunda hesaplanan KDV, indirilecek KDV'den büyüktür. Dolayısıyla doğrudan ihracat nedeniyle işletmenin yüklendiği KDV hesaplanan KDV'den indirilmiştir. (KDV Kanununun 32.Md. "Bu kanunun 11, 13, 14 ve 15. maddeleri uyarınca vergiden istisna edilmiş bulunan işlemler ile ilgili fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen KDV'si mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanarak KDV'den indirilir).
- İşletmenin Eylül ayı KDV mahsubu sonunda ödenecek vergisi tahakkuk etmiştir.

Eylül Ayı Yevmiye Kayıtları

➤ **Eylül ayı doğrudan ihracatı aşağıdaki şekilde düzenlenir:**

18.09.2006	BORÇ	ALACAK
120.ALICILAR HESABI 120.02.02.05.WXYVZ- Almanya	150.000.-	
601.YURT DIŞI SATIŞLAR HS. 601.09.02.01.Doğrudan ihracat İle Satışlar		150.000.-
...Nu.lı fatura ve .... Nu.lı İhracat Gümrük Beyannamesi ile doğrudan ihracat satış yevmiye kaydı. İhracat Dosya Nu.:52		

➤ **Eylül ayı yurt içi satış yevmiye kaydı aşağıdaki şekilde düzenlenir:**

	BORÇ	ALACAK
_____ 25.09.2006 _____		
120.ALICILAR HESABI 120.01.01.06.BCDE. A.Ş.	354.000.-	
600.YURT İÇİ SATIŞLAR HS. 600.01.01.09. Mal ve Hizmet Satışı		300.000.-
391.HESAPLANAN KDV 391.01.01.Yurt İçi Satış KDV		54.000.-
.... Nu.lı fatura ile BCDE AŞ'den yurt içi satış kaydı.		
_____ / _____		

➤ **Eylül ayı alışlar yevmiye kaydı aşağıdaki şekilde düzenlenir:**

	BORÇ	ALACAK
_____ 03.09.2006 _____		
150.İLK MADDE VE MALZEME HS. 150.01.01.05.Ahşap Malzeme	200.000.-	
191.İNDİRİLECEK KDV 191.01.01.Üretim-Alış KDV 191.01.01.01.Yurt İçi üretim. 24.300.- 191.0101.02.Yurt Dışı Üretim 11.700.-	36.000.-	
320.SATICILAR HS. 320.01.02.01.CDE A.Ş		236.000.-
....nu.lı fatura ile CDE A.Ş:'den ilk madde malzeme alımı yevmiye kaydı.		
_____ / _____		

➤ Eylül ayı KDV hesapları mahsubu aşağıdaki şekilde düzenlenir:

	BORÇ	ALACAK
31.09.2006		
391.HESAPLANAN KDV	54.000.-	
391.01.01.Yurt İçi Satış KDV		
191.İNDİRİLECEK KDV		36.000.-
191.01.01.Üretim-Alış KDV		
191.01.01.01.Yurt İçi üretim 24.300.-		
191.0101.02.Yurt Dışı Üretim 11.700.-		
360.ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR		18.000.-
360.05.09.Eylül Ayı KDV		
Eylül Ayı KDV hesaplarının mahsup kaydı.		

190.DEVREDEN KDV

xxxxxxx	xxxxxxxxxx
---------	------------

191.İNDİRİLECEK KDV

24.300.-	36.000.-
11.700.-	

391.HESAPLANAN KDV
FONLAR

54.000.-	54.000.-
----------	----------

360.ÖDENECEK VERGİ VE

18.000.-

Not: Eylül ayı KDV hesaplarının mahsup yevmiye kaydında ve büyük defterde izlendiği gibi ihraç edilen ürünün üretiminde kullanılan girdilerin KDV tutarı (11.700.-TL), hesaplanan KDV'den (54.000.-TL'den) indirilmiş ve mahsup işlemi yapılmıştır.

2.1.4.3. İhraç Kaydıyla Satış Yapan İşletmelerde KDV ve Örnek Uygulama

İhraç kaydıyla satış yapan firmalar imalatçı özelliklerine sahip işletmelerdir. Bu firmalar malı üretir ve ihraç kaydıyla satış faturası düzenlemek suretiyle malı yurt içinde ihracatçı firmaya satar. İhracatçı firma ise malı İhraç Yönelmeliği esaslarına göre ihraç (yurt dışı) eder.

İhraç kaydıyla satış yapan firmalar fatura üzerinde KDV Genel Tebliği ile uygulanan “3065 sayılı KDV Kanunu hükümlerine göre ihraç edilmek şartıyla teslim edildiğinden KDV tahsil edilmemiştir.” şeklinde “şerh” açıklanması zorunludur.(KDV.GT.23.c)

İhraç kaydıyla satış faturası ise muhasebe departmanına sevk edilerek muhasebe kaydı yapılır. Muhasebe departmanı 3065 sayılı KDV hükmünün fatura üzerinde yazılı olduğunu kontrol etmelidir.

İhraç kaydıyla mal tesliminde KDV Kanununa göre KDV alınmamakta tecil edilmektedir. İhraç kaydıyla mal teslim eden firma, faturasında KDV’sini gösterecek ancak ihracatçı firmadan KDV tahsil etmeyecektir.

İhraç kaydıyla mal teslim eden firma muhasebe kayıtlarında KDV’yi tahakkuk ettirecektir.

İhracatçı firma ise muhasebe kayıtlarında KDV’sini göstermeyecektir.

Bu açıklamalar ile aşağıdaki tanımların açılımı yapılmıştır.

Tecil edilebilir KDV: İhraç kaydıyla satış yapan imalatçı veya imalatçı olmayan mükelleflerin hesaplayıp ihracatçı firmaya mal tesliminde tahsil etmedikleri KDV’dir.

Tecil edilen KDV: Bir vergilendirme döneminde ödenecek vergi tutarının tecil terkin kapsamında teslim edilen mallara isabet eden kısmı, tecil edilen KDV’dir. Ödenecek KDV ilgili dönemde yok ise tecil edilen KDV de olmayacaktır.

İade edilecek KDV: KDV Kanununun 11/1-c maddesinde düzenlenen ihraç kaydıyla teslimlerde, teslim bedeli üzerinden hesaplanan verginin tecil edilmeyen kısmı, ihraç kaydıyla teslim yapanlara iade edilebilmektedir. Ancak bu şekilde iade edilecek tutar, ihraç kaydıyla teslim bedeli üzerinden hesaplanan KDV’den fazla olmamaktadır. Örnek: ihraç kaydıyla hesaplanan KDV (20.000.- x %18=3.600.-TL) olması hâlinde iade talep edilecek tutar 3.600.-TL’yi geçemez.

Örnek:

Spor malzemeleri üretimi yapan EGE AŞ' nin Mayıs 2006 ayı satışlarının toplamı 100.000.- TL'dir. Bu satışın 80.000.-TL'lik kısmı yurt içi alıcı ABC AŞ'ne yapılan yurt içi satışa aittir. 20.000.-TL'lik kısmı ise ihracatçı BCD AŞ' ye yurt dışı ihracat kaydı ile yapılan satışlara aittir.

Yurt içi mal ve hizmet alışlarının toplamı ise satıcı CDE AŞ'den alınan 65.000.-TL'lik pamuklu-kumaş alışlarına aittir. Genel KDV oranı %18 olarak uygulanacaktır. Vergi Dairesi:Çankaya, İli:Ankara, Vergi Kimlik Numarası:3050314xxx, Telefon:0312 481 42 xx

➤ Mayıs ayı satış ve alışlarının dağılımı aşağıda düzenlenmiştir:

Satışlar toplamı(KDV hariç) 100.000.-TL

- Yurt İçi Satışlar.....80.000.- + KDV
- İhracat Kaydı ile Satışlar.....20.000.-

Alışlar Toplamı (KDV Hariç).....65.000.-TL

➤ Mayıs ayı KDV tutarları aşağıda düzenlenmiştir:

Mayıs dönemine ait Hesaplanan KDV.....36.000.-TL'dir.

80.000.- x %18 = 14.400.-

20.000.- x %18 = 3.600.- İhracatçıdan tahsil edilmemiştir..

Mayıs dönemine ait İndirilecek KDV.....11.700.-TL'

- Yurt içi üretim için KDV 65.000.-TL x %18 = 11.700.-TL
-

➤ 2006 Mayıs ayı KDV hesaplarının tasnifi aşağıda düzenlenmiştir:

- Hesaplanan KDV [(80.000.-+20.000.-) x %18] 18.000.-
TL
- İndirilecek KDV (65.000.- x %18).....- 11.700.-
TL
- Ödenmesi Gereken KDV (a-b=c).....6.300.-
TL
- Tecil Edilebilir KDV (20.000.-x %18)).....- 3.600.-
TL
- Ödenecek KDV (c-d =e).....2.700.-
TL

➤ Yukarıda yapılan KDV tasnifinden aşağıdaki sonuç çıkmaktadır.

- Mayıs ayı sonu itibarıyla "Ödenmesi Gereken KDV" tutarı 6.300.-TL iken; işletmenin ihracat kaydı satışları nedeniyle "Tecil Edilebilir KDV" tutarı 3.600.-TL olduğundan KDV beyannamesi üzerinden 2.700.-TL KDV borcu doğar.

- İşletme 3.600.-TL'lik iade alınması gereken KDV'yi, ödenmesi gereken KDV'den mahsup etmiş olur.
- İhraç kaydıyla satışta tecil edilen KDV tutarı "KDV Beyannamesinin" arka bölümünde gösterilmesi gerekir.

Mayıs 2006 Ayı Yevmiye Kayıtları

➤ Mayıs ayı ihraç kaydıyla, satış işlemi aşağıdaki gibi kaydedilir:

11.05.2006		BORÇ	ALACAK
T20.ALICILAR HESABI			
120.01.01.01.BCD. A.Ş.		20.000.-	
192.DİĞER KDV			
192.02.01.Tecil Edilebilir KDV		3.600.-	
600.YURT İÇİ SATIŞLAR HS.			
600.09.02.01. İhraç Kaydıyla Satışlar			20.000.-
391.HESAPLANAN KDV			
391.02.01.İhraç Kaydıyla Satış KDV			3.600.-
.... Nu.lı fatura ile ihracatçı BCD AŞ'ye 3065 sayılı kanuna istinaden ihraç kaydıyla satış yevmiye kaydı			

➤ **Mayıs ayı yurt içi satışı aşağıdaki şekilde kaydedilir:**

	BORÇ	ALACAK
_____ 21.05.2006 _____ 120.ALICILAR HESABI 120.01.01.05.ABC. A.Ş. 600.YURT İÇİ SATIŞLAR HS. 600.01.01.07. Mal ve Hizmet Satışı 391.HESAPLANAN KDV 391.01.01.Yurt İçi Satış KDV .... Nu.lı fatura ABC AŞ'ye yurt içi satış kaydı _____ / _____	94.400.-	80.000.- 14.000.-

➤ **Mayıs ayı alımlar yevmiye kaydı aşağıdaki şekilde düzenlenir:**

	BORÇ	ALACAK
_____ 01.05.2006 _____ 150.İLK MADDE VE MALZEME HS. 150.01.01.05.Pamuklu Kumaşlar 191.İNDİRİLECEK KDV 191.01.01.Üretim-Alış KDV 320.SATICILAR HS. 320.01.02.01.CDE A.Ş. ....nu.lı fatura ile CDE A.Ş.'den ilk madde malzeme alımı yevmiye kaydı. _____ / _____	65.000.- 11.700.-	76.700.-

Mayıs ayı KDV hesapları mahsup, tecil ve tahakkuk işlemi aşağıdaki şekilde kaydedilir:

31.05.2006	DETAY	BORÇ	ALACAK
391.HESAPLANAN KDV		18.000.-	
391.01.01.Yurt İçi Satış KDV	14.000.-		
391.02.01.İhraç Kaydıyla Satış KDV	3.600.-		
191.İNDİRİLECEK K.D.V.			
191.01.01.01 Üretim-Alış KDV	11.700.-		11.700.-
360.ÖDEN. VERGİ VE FONLAR			
360.05.05.Mayıs Ayı KDV	2.700.-		
392.DİĞER KDV			2.700.-
392.02.02.Tecil Edilen KDV	3.600.-		
Mayıs ayı KDV Mahsup-Tecil ve tahakkuk kaydı			3.600.-

➤ **İhracatın üç ay içinde gerçekleşmesi halinde, tecil edilen KDV'nin terkin yevmiye kaydı aşağıdaki şekilde yapılır:**

11.08.2006	BORÇ	ALACAK
392.DİĞER KDV		
392.02.02.Tecil Edilen KDV	3.600.-	
192.DİĞER KDV		
192.02.01.Tecil Edilebilir KDV		3.600.-
İhraç kayıtlı satış nedeniyle tecil edilen KDV'nin terkin kaydı		

➤ **İhracat üç ay içinde gerçekleşmez ise**

Üç aylık sürenin başlangıcı ihrac kaydıyla teslimi yapıldığı ayı izleyen ayın ilk günüdür. Bu tarihten itibaren doksan günlük süre içinde ihrac kaydıyla teslim edilen mal veya mamulün yurt dışı edilmiş olması gerekir.

➤ **392.diğer kdv hesabının, ödenecek vergi ve fonlar hesabına devri**

İhracatın üç ay içinde gerçekleşmemesi hâlinde, 392.Diğer KDV hesabı tutarı, 360.Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabına aşağıdaki şekilde kaydedilir.

	BORÇ	ALACAK
31.08.2006		
392.DİĞER KDV 392.02.02.Tecil Edilen KDV	3.600.-	
360.ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.05.05.XXXX Ayı KDV		3.600.-
İhraç kayıtlı satışta ihracatın gerçekleşmemesi nedeniyle tecil edilen KDV'nin ödenecek vergiler hesabına devir kaydı		
/		

➤ **192.diğer KDV hesabının, alıcılar hesabına devri**

192.Diğer KDV Hesabı tutarı ise 120.Alıcılar Hesabına aşağıdaki şekilde kaydedilir:

	BORÇ	ALACAK
31.08.2006		
120.ALICILAR HS. 120.01.01.05.ABC A.Ş.	3.600.-	
192.DİĞER KDV 192.02.01.Tecil Edilebilir KDV		3.600.-
İhraç kayıtlı satışta ihracatın gerçekleşmemesi nedeniyle tecil edilebilir KDV'nin alıcı ABC A.Ş.'nin hesabına devir kaydı.		
/		

191.İNDİRİLECEK KDV		192.DİĞER KDV	
11.700.-	11.700.-	3.600.-	3.600.-
391.HESAPLANAN KDV		392.DİĞER KDV	
18.000.-	14.400.- 3.600.-	3.600.-	3.600.-
360.ÖDENECEK VERGİ ve FONLAR			
	2.700.-		

2.1.4.4. İhraç Kayıtlı Satışta;Tahsil Edilemeyen KDV'nin Vergi İdaresinden Tahsili ve Örnek Uygulama

5228 sayılı KDV Kanununun 11/1-c maddesinde düzenlenen ihraç kaydıyla teslimlerde, teslim bedeli üzerinden hesaplanan verginin tecil edilmeyen kısmı, ihraç kaydıyla teslim yapanlara iade edilebilmektedir. İlgili dönemin, indirilecek vergi (191) tutarı, hesaplanan vergi (391) tutarından büyük ise tahsil edilemeyen vergi idaresinden talep edilebilir. Ancak bu şekilde idare tarafından, iade edilecek tutar, ihraç kaydıyla teslim bedeli üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden fazla olamaz.

Örnek:

Spor malzemeleri üretimi yapan EGE A.Ş.'nin Temmuz 2006 ayı satışlarının toplamı 100.000.- TL'dir.Bu satışın 80.000.-TL'lik kısmı yurt içi alıcı ABC A.Ş.'ne yapılan yurt içi satışa aittir.20.000.-TL'lik kısmı ise ihracatçı BCD A.Ş' ne yurt dışı ihraç kaydı ile yapılan satışlara aittir.

Yurt içi mal ve hizmet alışlarının toplamı ise satıcı CDE A.Ş.'den alınan 95.000.-TL'lik pamuklu-kumaş alışlarına aittir. Genel KDV oranı %18 olarak uygulanacaktır.

➤ **Temmuz ayı satış ve alışlarının dağılımı aşağıda düzenlenmiştir:**

Satışlar toplamı(KDV hariç)	100.000.-TL
• Yurt İçi Satışlar.....	80.000.- + KDV
• İhraç Kaydı ile Satışlar.....	20.000.-
Alışlar toplamı (KDV Hariç).....	95.000.-TL
- Yurt İçi Alışlar.....	95.000.-TL

➤ **Temmuz ayı KDV tutarları aşağıda düzenlenmiştir:**

Temmuz dönemine ait Hesaplanan KDV	18.000.-TL' dir.
80.000.- x % 18 = 14.400.-	
20.000.- x % 18= 3.600.-İhracatçıdan tahsil edilmemiştir..	
Temmuz dönemine ait İndirilecek KDV.....	11.700.-TL'
➤ Yurt içi üretim için KDV 95.000.-TL x % 18 = 17.100.-TL	

➤ **2006 Temmuz ayı KDV hesaplarının tasnifi aşağıda düzenlenmiştir:**

- Hesaplanan KDV [(80.000.-+20.000.-)x % 18] 18.000.-TL
- İndirilecek KDV (95.000.- x % 18).....- 17.100.-TL
- Ödenmesi Gereken KDV (a-b=c).....900.-TL
- Tecil Edilebilir KDV (20.000.-x % 18).....- 3.600.-TL
- İade alınacak KDV (c-d =e)(3.600.-)-(900.-)=.....2.700.-TL

(İade alınacak KDV = Tecil edilen KDV – Ödenmesi gereken KDV)

➤ **Yukarıda yapılan KDV tasnifinden aşağıdaki sonuç çıkmaktadır:**

- İşletmenin temmuz ayı KDV mahsubu sonunda 900.-TL ödenecek vergisi çıkmıştır.
- İşletme Temmuz ayı sonu itibariyle Tecil Edilebilir KDV tutarı 3.600.-TL'dir.
- Tecil edilebilir KDV'den ödenecek vergi çıkarıldığında kalan tutar vergi idaresinden tahsil edilebilecek tutardır.(3.600 – 900 = 2.700.-TL'dir).
- İşletmenin ödenecek vergisi yerine, devreden KDV'si çıkmış olsaydı; vergi idaresinden tahsil edilecek tutar “Tecil Edilebilir KDV” tutarının (3.600.-TL'nin) tamamı olacaktı.

- İşletme bu alacağını SSK, ve diğer vergilere mahsup edebileceği gibi, vergi idaresinden ilgili belgeleri ibraz ederek tahsil edebilir. (*Bu iade talebi ihtiyaridir*).

Temmuz 2006 Ayı Yevmiye Kayıtları

➤ Temmuz ayı ihraç kaydıyla, satış işlemi aşağıdaki gibi kaydedilir:

	BORÇ	ALACAK
07.07.2006		
120.ALICILAR HESABI 120.01.01.01.BCD. A.Ş.	20.000.-	
192.DİĞER KDV 192.02.01.Tecil Edilebilir KDV	3.600.-	
600.YURT İÇİ SATIŞLAR HS. 600.09.02.01. İhraç Kaydıyla Satışlar		20.000.-
391.HESAPLANAN KDV 391.02.01.İhraç Kaydıyla Satış KDV		3.600.-
.... Nu.lı fatura ile ihracatçı BCD AŞ' ne ihraç kaydıyla satış yevmiye kaydı.		

➤ **Temmuz ayı yurt içi satışı aşağıdaki şekilde kaydedilir:**

	BORÇ	ALACAK
17.07.2006		
120.ALICILAR HESABI 120.01.01.05.ABC. A.Ş.	94.400.-	
600.YURT İÇİ SATIŞLAR HS. 600.01.01.07. Mal ve Hizmet Satışı		80.000.-
391.HESAPLANAN KDV 391.01.01.Yurt İçi Satış KDV		14.000.-
.... Nu.lı fatura ABC A.Ş' ne yurt içi satış kaydı		

➤ **Temmuz ayı alışlar yevmiye kaydı aşağıdaki şekilde düzenlenir:**

	BORÇ	ALACAK
02.07.2006		
150.İLK MADDE VE MALZEME HS. 150.01.01.05.Pamuklu Kumaşlar	95.000.-	
191.İNDİRİLECEK KDV 191.01.01.Üretim-Alış KDV	17.100.-	
320.SATICILAR HS. 320.01.02.01.CDE A.Ş		112.100.-
....nu.lı fatura ile CDE AŞ'den ilk madde malzeme alımı yevmiye kaydı		

➤ **Temmuz ayı KDV hesapları mahsubu aşağıdaki şekilde kaydedilir:**

31.07.2006	DETAY	BORÇ	ALACAK
391.HESAPLANAN KDV		18.000.-	
391.01.01.Yurt İçi Satış KDV	14.400.-		
391.02.01.İhraç Kaydıyla Satış KDV	3.600.-		
191.İNDİRİLECEK K.D.V.			
191.01.01.01 Üretim-Alış KDV	17.100.-		17.100.-
392.DİĞER KDV			
392.02.02.Tecil Edilen KDV	900.-		900.-
Temmuz ayı KDV Hesapları Mahsup-Tecil ve tahakkuk kaydı			

➤ **İade alınacak KDV'nin ilgili hesaba devri aşağıdaki şekilde kaydedilir:**

31.07.2006	BORÇ	ALACAK
192.DİĞER KDV		
192.02.04.İhraç Kayıtlı Satışta İade Alınacak KDV	2.700.-	
192.DİĞER KDV		
192.02.01.Tecil Edilebilir KDV		2.700.-
İhraç kayıtlı satış nedeniyle tecil edilen KDV'nin iade alınacak KDV hesabına devir kaydı		

Bu işlemten sonra yapılacak kayıtlar, İhracatçı firmanın ihracat işlemine devam eden ayın başından itibaren üç ay içinde gerçekleştirip gerçekleştirmediğine bağlı olarak değişiklik gösterir.

➤ **İhracatın üç ay içinde gerçekleşmesi hâlinde; tecil edilen KDV'nin terkinin aşağıdaki şekilde kaydedilir:**

“Söz konusu malların ihracatçıya teslim tarihini takip eden ay başından itibaren üç ay içinde ihraç edilmesi halinde, tecil edilen KDV terkin olunur” (KDV Kn. Md. 11-1-c;3297 sayılı Kn. 3.md. eklenen bent).

İhracatın 11.08.2006 tarihinde gerçekleştiği ve belgelerin imalatçı firmaya gönderildiği var sayıldığında aşağıdaki kayıt yapılır.

	BORÇ	ALACAK
11.08.2006		
392.DİĞER KDV 392.02.02.Tecil Edilen KDV	900.-	
192.DİĞER KDV 192.02.01.Tecil Edilebilir KDV		900.-
İhraç kayıtlı satış nedeniyle tecil edilen KDV'nin terkinin ve yevmiye kaydı		
_____ / _____		

➤ **İade edilecek KDV'nin Vergi İdaresinden tahsili:**

İade edilecek KDV'nin tahsil edilmesi ihtiyaridir. (KDV K.G.T.30.c). Mükellef bu KDV tutarını tahsil etmek isterde yukarıda açıklanan iade edilecek KDV için gerekli şartların oluşmuş olması, yerine getirilmesi bu belgelerin eksiksiz olarak vergi idaresine ibrazı gerekir. İhracatta iade edilecek KDV tutarının iadesi, KDV kanununun 32. md. hükümlerinin oluşması hâlinde yapılır.

Gerekli şartlar yerine getirildiğinde ve Vergi İdaresinden tahsilat yapıldığında aşağıdaki kayıt yapılır.

➤ **İade edilecek KDV'nin belgeleri Vergi İdaresine ibraz edildiğinde;**

0x.0x.2006	BORÇ	ALACAK
136.DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 136.07.01.Vergi İdaresinden İade Edilecek KDV'den Al.	2.700.-	
192.DİĞER KDV 192.02.04.İhraç Kaydıyla Satışta İade Alınacak KDV		2.700.-
Vergi İdaresinden İade edilecek KDV'den alacaklar hesabına devri.		
/		

Belgeler vergi idaresine teslim edildiğinde ödeme zamanına kadar “Diğer Çeşitli Alacaklar” (*vergi idaresinden iade edilecek KDV'den alacaklar*) hesabında izlenmesi, alacağın takibi açısından yararlı işlem olur.

Vergi İdaresi belgelerin tesliminden sonra gerekli incelemeleri ve araştırmaları yapar iade talebinde bulunan ihracatçıya ödeme yapar.

➤ **Vergi İdaresinden çek alındığında;**

0x.0x.2006	BORÇ	ALACAK
101.ALINAN ÇEKLER 101.01.01.09.Portföydeki Vergi İdaresinden Alınan Çek.	2.700.-	
136.DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR 136.07.01.Vergi İdaresinden İade Edilecek KDV'de Alacaklar		2.700.-
Vergi İdaresinden İade edilecek KDV'den alacaklar için alınan çeklerin kaydı.		
/		

➤ **İhracat üç ay içinde gerçekleşmez ise;**

İhraç kaydıyla teslim edilen mal, ihracatçı firma tarafından ihracatı izleyen ay başından itibaren üç ay içinde ihraç edilmemesi halinde aşağıdaki yevmiye kayıtları yapılır.

➤ **392.diğer KDV hesabı tutarı, 360.ödenecek vergi ve fonlar hesabına devir edilir.**

0x.0x.2006	BORÇ	ALACAK
392.DİĞER KDV 392.02.02. Tecil Edilen KDV	900.-	
360.ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR 360.05.05.XXXX Ayı KDV İhraç kayıtlı satışın iptali nedeniyle tecil edilen KDV'nin ödenecek vergiler hesabına devir kaydı		900.-

➤ **192.diğer KDV hesabı tutarı ise; 120.alıcılar Hs. (ihracatçı) hesabına aktarılarak kapatılır. KDV iadesi talebi geçersiz olur.**

0x.0x.2006	DETAY	BORÇ	ALACAK
120.ALICILAR HESABI 120.01.01.01.BCD A.Ş.	3.600.-	3.600.-	
192.DİĞER KDV 192.02.01.Tecil Edilebilir KDV 192.02.04.İhraç Kaydıyla Satışta	900.- 2.700.-		3.600.-
İade Alınacak KDV			
İhraç kayıtlı satışın iptali nedeniyle tahsil edilemeyen KDV'nin alıcılar hesabına devir kaydı.			

191.İNDİRİLECEK KDV

17.100.-	17.100.-
----------	----------

192.DİĞER KDV

3.600.-	2.700.-
	900.-
2.700.-	2.700.-

391.HESAPLANAN KDV

18.000.-	14.400.-
	3.600.-

392.DİĞER KDV

	900.-
900.-	

136.DİĞER ÇEŞ. ALACAKLAR

2.700.-	2.700.-
---------	---------

101.ALINAN ÇEKLER

2.700.-	
---------	--

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ İhracat işlemlerinde KDV oranlarını 2008 yılı için belirleyiniz.	➤ Çevrenizde bulunan dış ticaretle ilgilenen bir SMMM'ye giderek ihracat istisnası ile ilgili bilgileri araştırabilirsiniz.
➤ İhracat İstisnası kapsamındaki ürünleri belirleyiniz	➤ Çevrenizde bulunan dış ticaretle ilgilenen bir işletmeye giderek ihracat istisnası ile ilgili bilgileri araştırabilirsiniz.
➤ KDV'nin iadesinin genel şartlarını belirleyiniz.	➤ Çevrenizde bulunan bir üretici-ihracatçı işletmeye giderek KDV işlemlerine ilişkin örnekleri inceye bilirsiniz.
➤ Üretici-ihracatçı işletmelerde KDV işlemlerine ilişkin örnekleri kaydediniz.	➤ Çevrenizde bulunan bir üretici-ihracatçı işletmeye giderek KDV işlemlerine ilişkin örnekleri inceye bilirsiniz.
➤ Üretici-ihracatçı işletmelerde, ihracatta Yüklenen KDV'nin Vergi İdaresinden tahsili ile ilgili muhasebe kayıtlarının nasıl yapıldığını belirleyiniz.	➤ Çevrenizde bulunan bir üretici-ihracatçı işletmeye giderek KDV işlemlerine ilişkin örnekleri gözden geçirebilirsiniz.
➤ Üretici-ihracatçı işletmelerde, ihracatta yüklenen KDV'nin hesaplanan KDV'den mahsubunu belirleyiniz.	➤ Çevrenizde bulunan bir üretici-ihracatçı işletmeye giderek KDV işlemlerine ilişkin örnekleri inceye bilirsiniz.
➤ İhraç kaydıyla satış yapan işletmelerde KDV ile ilgili uygulamaları belirleyiniz.	➤ Çevrenizde bulunan ihraç kaydıyla satış yapan bir işletmeye giderek KDV işlemleri ile ilgili uygulamaları inceyebilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

BOŞLUK DOLDURMA

1. Teslim edilen mal veya ifa edilen hizmetin ihracatı halinde tüketim başka ülkede olacağından ..... uygulanmaktadır.
2. Vergiye tabi işlemlerin mevcut olmaması veya hesaplanan verginin indirilecek vergiden az olması hallerinde, indirilemeyen KDV'si , ...Bakanlığınca tespit edilecek esaslara göre bu işlemleri yapanlara iade olunur.
3. İade edilecek KDV'nin tahsil edilmesi .....dir.
4. İhraç kaydıyla satış yapan firmalar ..... özelliklerine sahip işletmelerdir
5. İhraç kaydıyla satış yapan imalatçı veya imalatçı olmayan mükelleflerin hesaplayıp, ihracatçı firmaya mal tesliminde tahsil etmedikleri ..... KDV 'dir.
6. Bir vergilendirme döneminde ödenecek vergi tutarının tecil terkin kapsamında teslim edilen mallara isabet eden kısmı, ... KDV'dir
7. Uluslararası değişime konu olan mallarda dolaylı vergileme hakkı ..... ülkeye aittir.
8. İhracatçılar, ihracat ile ilgili yurt içinde mal ve hizmet alımları nedeniyle yükledikleri(ödedikleri) katma değer vergisinin ..... talep edebilirler.

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız.

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz.

Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 3

AMAÇ

Bu öğrenme faaliyeti ile İhracat yapan işletmeye yapılan devlet yardımları ve şartlarını tanıyarak ayırt edebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- İnternet aracılığı ile ihracatta firmalara yapılan devlet yardımlarının neler olduğunu belirleyiniz.
- Serbest muhasebecilerden KDV ile ilgili işlemlerin nasıl kayıt edildiği ile ilgili bilgi toplayınız.

3. DIŞ TİCARETTE DEVLET YARDIMLARI

3.1. Devlet Yardımlarının Amacı

İhracata yönelik devlet yardımlarının temel amacı, KOBİ niteliğindeki firmalarımızın başta olmak üzere,ihracatçı firmalarımızın İhracata yönelik faaliyetlerini gerek üretim,gerekse pazarlama aşamalarında destekleyerek, uluslararası pazarlarda karşılaştıkları sorunların giderilmesine yardımcı olmak ve rekabet gücü kazanmalarına olanak sağlamaktadır.Tüm devlet yardımlarının uygulanmasında son onay mercii Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM)'dir.

3.2. Devlet Yardımlarının Kapsamı

Türkiye’de sanayileşme yoluyla dışa açık büyüme modeline geçildiği 1980 sonrası dönemde ekonomiye ilişkin tedbirler kapsamında ihracatın teşvik edilmesi amacıyla,doğrudan parasal ödemeler,istisnalar ve düşük faizli krediler şeklinde teşvik araçları uygulanmıştır.Ancak bu durum 1994 yılı sonunda imzalanan DTÖ Anlaşmasına Türkiye’nin taraf olması ve ayrıca AB ile Gümrük Birliği sürecine gidilmesi nedeniyle,ihracatın gerçekleştirilmesine müteakip yapılan direkt parasal ödeme şeklindeki “nakit teşvikler” ya da diğer bir ifadeyle günümüzde “ihracat performansına bağlı ve yasaklanmış sübvansiyonlar” olarak kabul edilen teşvikler yürürlükten kaldırılmıştır.

Yukarıda belirtilen nakit teşvikler yerine,Bakanlar Kurulu'nun 27.12.1994 tarih ve 94/6401 sayılı kararının 4.maddesinin verdiği yetkiye dayanarak Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından DTÖ ve AB normlarına uygun olarak hazırlanan teşvikler,bu alanda çıkarılan tebliğler yoluyla yürürlüğe konulmuştur.Bu programlar zaman içinde Türkiye ihracatının isteklerine de dikkate alınarak geliştirilmiş ve yeni programlar uygulamaya konulmuştur.

Devlet yardımları olarak adlandırılan destekler KOBİ' lerin üretim faaliyetlerine göre değişmektedir.

3.3. Devlet Yardımlarının Çeşitleri

Dış ticarete devlet yardımı adı altında on adet teşvik vardır.Bu teşviklerin aşağıda amaç,yararlanacak işletmeler,karar tarihleri şeklinde üç bölümde incelenecektir.

- Amaç bölümünde yardımın özellikleri
- Yararlanma bölümünde devlet yardımından istifade edecekler
- Karar bölümünde ise devlet yardımının yayınlanma tarihi ve Resmi Gazete sayısı
- yer almaktadır.

Teşvik (destek) türleri aşağıda açıklanacaktır:

3.3.1. Yurt Dışı Ofis-Mağaza İşletme ve Tanıtım Faaliyetlerine İlişkin Yardımlar

Türkiye'de ticari ve sınai faaliyette bulunan şirketlerin yurt dışı pazar paylarını artırmaları ve ürünlerimizin tanıtımının yapılmasını teminen yurt dışında şirket kurma,depo-mağaza açma ve işletmelerinden doğacak giderleri karşılamayı ve desteklemeyi kapsamaktadır.

Türkiye'de ticari ve sınai faaliyette bulunan şirketler ile Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDŞ) yararlanabilir.

Bu yardım 31.07.1997 ve 15.11.1998 Tebliğ Nu.:99/7 ve 98/14 ve 2003/4 sayılı tebliğ,28.08.2003. tarih 25213 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3.3.2. Çevre Koruma Yardımları

Ürünlerimizin uluslararası pazarlarda karşılaştıkları çevre,kalite ve insan sağlığına yönelik teknik mevzuata uyulması amacıyla kalite güvence sistemi ve çevre yönetimi ile CE işaretinin alınması halinde KOBİ' lerin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Bu yardım Resmi Gazete'nin 31.07.1997 tarih ve 14.11.1998 Tebliğ Nu.:97/5 ve 98/13 sayısında yayımlanmıştır.

3.3.3. Yurt İçi ve Yurtdışı Uluslararası Nitelikteki İhtisas Fuarlarına İlişkin Yardımlar

Uluslararası nitelikteki yurtiçi ihtisas fuarlarının dış tanıtımının yapılması,uluslararası düzeyde katılımın artırılması amaçlanmaktadır.

Fuar organizasyonu yapan firmalar yararlanabilir.

Bu yardım Resmi Gazete'nin 01.06.1995 tarih ve Tebliğ Nu.:95/7 ile yayımlanmıştır.

3.3.4. Pazar Araştırmasına Yönelik Yardımlar

İhracatçı firmaların ürünleri için doğru Pazar bulmak ve doğru ihracat pazarlama stratejisi belirlemek amacıyla detaylı ve sistematik olarak Pazar araştırması yapmalarını desteklemek ve teşvik etmektir

İmalat sanayi alanında üretim ve ticaret faaliyetinde bulunan KOBİ 'ler, Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDŞ) ile sanayi sektöründeki Üretici Dernekleri yararlanabilir.

Bu teşvik 23066 sayılı Resmi Gazete'nin 31.07.1997 tarihi ile Tebliğ Nu.:97/6 ve 98/12 Tebliğ ile yayımlanmıştır.

3.3.5. AR-GE Yardımları

Sanayi kuruluşlarının Araştırma-Geliştirme projeleri kapsamında izlenip değerlendirilebilen belirli bir oranın karşılanması veya bu projelere sermaye desteğinin sağlanması amaçlanmıştır.

Bünyelerinde veya Türkiye'de bünyeleri dışında AR-GE faaliyetlerinde bulunan kuruluşlar yararlanabilir. AR-GE faaliyetlerinin desteklenmesi için söz konusu harcamaların ölçülebilir ve faturalanmış olması gerekir.

Bu yardım Resmi Gazete'nin 04.11.1998 tarih ve 10.02.2001 Tebliğ Nu.:98/10 ve 2001/3 sayısı ile yayımlanmıştır.

3.3.6. Eğitim Yardımları

İhracatçı firmaların yönetici ve çalışanlarına yönelik eğitim faaliyetlerine ilişkin giderleri karşılamaktadır.

KOBİ 'ler, Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDŞ) ve SDŞ ortağı olan şirketler yararlanabilir.

Bu yardım Bakanlar Kurulu 27.12.1994 tarih ve 94/6401 sayılı kararına istinaden, Para Kredi ve Koordinasyon Kurulu'nun 29.01.2000 tarih ve 2000/2 sayılı Tebliği ile yayımlanmıştır.

3.3.7. İstihdam Oluşturmaya Yönelik Yardımlar

Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDŞ) statüsüne haiz şirketlerin münhasıran dış ticarete ilişkin işlemlerini yürütmek üzere, konusunda tecrübeli ve yüksek öğrenimli yönetici ve eleman istihdamının sağlanması amaçlanmaktadır.

Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDŞ) statüsü verilen şirketler yararlanabilir.

Bu yardım Resmi Gazetenin 29.01.2000 tarih ve Tebliğ No:2000/1 ve sayısı ile yayımlanmıştır.

3.3.8. Tarımsal Ürünlerde İhracat İadesi Yardımı

İhracat potansiyeline sahip, olan işlenmiş veya işlenmemiş tarımsal ürünlerin ihracatının desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Tarımsal ürün ticareti yapan ve tarımsal ürün işleyen (meyve suyu, konserve v.b) şirketler yararlanır.

Bu yardım Resmi Gazete'nin 25.06.2002 tarih ve Tebliğ Nu.:2002/1 ve sayısı ile yayımlanmıştır.

3.3.9. Patent, Faydalı Model Belgesi ve Endüstriyel Tasarım Yardımları

İhracat potansiyeli bulunan teknoloji yoğun yeniliklerin, yeni ürünlerin ve yöntemlerin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Türk Patent Enstitüsü'nün siciline kayıtlı patent vekilleri aracılığıyla veya doğrudan Türk Patent Enstitüsüne başvuran Türkiye'de yerleşik kişiler yararlanabilir.

Bu yardım Resmi Gazete'nin 27.02.1998 tarih ve Tebliğ Nu.:98/3 sayısı ile yayımlanmıştır.

3.3.10. Marka Tanıtım ve Türk Malı İmajı

Türk ürünlerinin yurt dışında markalaşması,tanıtımı ve tutundurulması ile Türk malı imajının yerleştirilmesine yönelik faaliyetlerin desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Türkiye’de kendi unvanı ve markasıyla mal üretimi yapan şirketler ile Sektörel Dış Ticaret Şirketleri yararlanabilir.

Bu yardım Resmi Gazete’nin 29.01.2000 tarih ve Tebliğ Nu..2000/3 sayısı ile yayımlanmıştır

3.4. Devlet Yardımı Uygulayan Kuruluşlar ve Destek Türleri

3.4.1. Dış Ticaret Müsteşarlığı-DTM

- Çevre maliyetlerinin desteklenmesi
- Yurt dışında ofis-mağaza açma,işletme ve marka tanıtım faaliyet desteği
- İstihdam yardımı desteği

3.4.2. İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi-(İGEME)

- Pazar araştırma desteği
- Eğitim yardımları desteği

3.4.3. İhracatçı Birlikleri-İB

- Yurt dışında düzenlenen fuarlar ve sergilerin desteklenmesi
- Yurt içi fuarların desteklenmesi
- Yurt dışı ofis-mağaza açma desteği
- Tarımsal ürünlerde ihracat iadesi desteği

3.4.4. İktisadi Kalkınma Vakfı-İKV

- Pazar araştırmalarının desteği,

3.4.5. Türk Patent Enstitüsü

- Fikri ve sınai mülkiyet haklarının korunma desteği
- Patent,faydalı model belgesi ve endüstriyel tasarım tescil yardımı

3.4.6. Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu-TÜBİTAK

- Araştırma geliştirme (AR-GE) yardımları

3.4.7. Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı-TTGV

- Araştırma geliştirme (AR-GE) yardımları

3.5. Devlet Yardımına İlişkin Uygulama ve Muhasebe Kayıtları

Örnek:

GÜLSU Sanayi ve Ticaret A.Ş. kendi unvan ve markasıyla işletilmek amacıyla ABD'nin New York şehrinde temsilcilik ofisi açmaya karar vermiştir.

Bununla ilgili olarak Ağustos 2006 tarihinden itibaren ofis kiralamış ve sabit varlık(demirbaş eşya)alım giderleri yapmıştır.

Devlet desteğinden yararlanmak istemektedir.

İşletme harcama kalemlerine ilişkin belgelerin doğruluğunun tevsiki amacıyla,ödeme tarihinden itibaren iki ay içinde ülkedeki ticaret müşavirliğine başvurmuş ve doğruluğu teyit edilen belgelerle birlikte,gerekli incelemenin yapılabilmesini teminen bağlı olduğu Antalya İhracatçı Birliği'ne başvurmuştur.

Ağustos,Eylül,Ekim aylarına ilişkin kira bedellerinin %50'si ve sabit varlık alım giderlerinin %50'si desteklenecektir.

Aylara göre kira bedeli ve döviz kuru aşağıda açıklanmıştır:

Ağustos 2006 Kira Bed : 1500.-\$.x %50=750.-\$ Döviz. Kuru:1;40 TL

Eylül 2006 Kira Bedeli : 1500.-\$.x %50=750.-\$ Döviz. Kuru:1;45 TL

Ekim 2006 Kira Bedeli : 1500.-\$.x %50=750.-\$ Döviz. Kuru:1;50 TL

Ağustos ayında sabit varlık alım (demirbaşlar) maliyeti 10.000.-\$'dır.

Aylık kira tutarlarının hesaplanması aşağıdaki şekilde yapılır:

Ağustos ayı Kira Yardımı: 750.-\$x 1;40 TL =1.050.-TL

Eylül ayı Kira Yardımı : 750.-\$ x 1;45 TL=1.087,50 TL

Ekim ayı Kira Yardımı : 750.-\$ x 1;50 TL=1.125.-TL

Üç aylık Kira Yardımları Toplamı.....=3.262,50 TL

Sabit varlık-demirbaş devlet yardımı tutarı hesaplanması aşağıdaki şekilde yapılır:

$$5.000.-\$ \times 1.40 = 7.000.-\text{TL}'\text{dir.}$$

$$\text{TOPLAM-TALEP EDİLEN DEVLET YARDIMI} = 10.262,5 \text{ TL} \\ [(3.262,5) + (7.000.-) = 10.262,5]$$

$$\text{TOPLAM HARCAMALAR TUTARI} = 20.525.-\text{TL} \\ [(14.000.-+2.100.-+2.175.-+2.250.-20.525.-)]$$

Muhasebe Kayıtları

➤ **Sabit varlık(demirbaş) alışı aşağıdaki şekilde kaydedilir:**

31.08.2006	BORÇ	ALACAK
255.DEMİRBAŞLAR HS.		
255.05.01.Yurt Dışı Maddi Duran Varlıklar	14.000.-	
255.05.01.01.Ofis-Büro Malzemeleri (10.000.-\$ x1.40)		
100.KASA HESABI		
100.02.02.01.Yab.Para Dolar Ks. (10.000.-\$ x1.40)		14.000.-
Yurt Dışı temsilcilik için Maddi Duran Varlık(Demirbaş Eşya) Satın Alma yevmiye kaydı		

➤ **Ağustos ayı kira bedelinin ödenmesi aşağıdaki şekilde kaydedilir:**

31.08.2006	BORÇ	ALACAK
770.GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 770.05.02.01.Yurt Dışı Ofis Kira Giderleri (1.500.-\$ x 1,40.-)	2.100.-	
102.BANKALAR HESABI 102.01.02.01.Döviz Tevdiat .Hs. (1.500.-\$ x 1,40.-)		2.100.-
Ağustos ayı Yurt Dışı Ofis Kira bedeli ödeme yevmiye kaydı.		

➤ **Eylül ayı kira bedelinin ödenmesi aşağıdaki şekilde kaydedilir.**

30.09.2006	BORÇ	ALACAK
770.GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 770.05.02.01.Yurt Dışı Ofis Kira Giderleri (1.500.-\$ x 1,45.-)	2.175.-	
102.BANKALAR HESABI 102.01.02.01.Döviz Tevdiat .Hs. (1.500.-\$ x 1,45.-)		2.175.-
Eylül ayı Yurt Dışı Ofis Kira bedeli ödeme yevmiye kaydı.		

➤ d- Ekim ayı kira bedelinin ödenmesi aşağıdaki şekilde kaydedilir.

31.10.2006	BORÇ	ALACAK
770.GENEL YÖNETİM GİDERLERİ 770.05.02.01.Yurt Dışı Ofis Kira Giderleri (1.500.-\$ x 1,50.-)	2.250.-	
102.BANKALAR HESABI 102.01.02.01.Döviz Tevdiat .Hs. (1.500.-\$ x 1,50.-)		2.250.-
Ekim ayı Yurt Dışı Ofis Kira bedeli ödeme yevmiye kaydı. /		

➤ **e-Devlet desteği (yardımı) tahsil edildiğinde aşağıdaki şekilde kaydedilir.**

(Devlet desteğinin aralık ayı sonu itibarı ile banka hesaplarımıza intikal ettiği varsayıldığında);

31.12.2006	BORÇ	ALACAK
102.BANKALAR HESABI 102.01.01.Ziraat Bank-Dolar Hs.	10.262,5-	
679.DİĞER OLAĞAN DIŞI KARLAR HS. 679.05. Yurt Dışı Ofis-Mağaza Açma İşletme Marka Tanıtım Desteği		10.262,5.-
Yurt Dışı Ofis-Mağaza Açma, İşletme Marka Tanıtımı Devlet alma yevmiye kaydı.		

Yurt dışı ofis kira giderleri toplamı olan 20.525.- TL' nin % 50'si nispetinde (10.262,5-) devlet desteği alınmış olmaktadır.

Bu miktar dönem içinde yapılan giderler karşılığında gelir hesaplarına intikal ettirilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ İhracatçı firmaya verilen devlet yardımlarının isimlerini belirleyiniz.	➤ Dış Ticaret Müsteşarlığı'na, KOBİ'lere giderek veya internet aracılığıyla, devlet yardımlarının amaçlarını araştırabilirsiniz.
➤ İhracatçılara verilen yardımların hangi ürünleri kapsadığını belirleyiniz.	➤ Dış Ticaret Müsteşarlığı'na, KOBİ'lere giderek veya internet aracılığıyla, devlet yardımlarının kapsamını araştırabilirsiniz.
➤ Verilen devlet yardımlarını ve ürünlerin isimlerini ayırt ediniz.	➤ Dış Ticaret Müsteşarlığı'na, KOBİ'lere giderek veya internet aracılığıyla, devlet yardımlarının çeşitlerini araştırabilirsiniz.
➤ Devlet yardımı uygulayan kuruluşlar ve destek türlerini ayırt etmek.	➤ DTM, İGEME, İB, İKV,TPE, TÜBİTAK, ➤ TTGV' nin çalışmalarını araştırabilirsiniz.
➤ Yardımların muhasebe kayıtlarını yapınız.	➤ Çevrenizde bulunan SMMM' lerle görüşerek devlet yardımına ilişkin uygulama ve muhasebe kayıtlarını inceleyiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Çoktan Seçmeli Sorular

1. Aşağıdakilerden hangisi ihracata yönelik devlet yardımlarının amaçlarından biridir?
  - A) İhracatın teşvik edilmesi
  - B) Dış pazar payımızın artırılması
  - C) İhracat pazarının genişletilmesi
  - D) Hepsi
2. Aşağıdakilerden hangisi ihracata yönelik devlet yardımları arasında değildir?
  - A) Eğitim yardımı
  - B) Tarımsal ürünlerde ihracat iadesi
  - C) Sevk öncesi ihracat yardım
  - D) İstihdam yardımı
3. Sektörel Dış Ticaret Şirketlerinin, konusunda deneyimli ve yüksek öğrenimli yönetici ve eleman istihdamının sağlanması amacıyla verilen yardım türü aşağıdakilerden hangisidir?
  - A) Eğitim yardımı
  - B) İstihdam yardımı
  - C) Araştırma geliştirme yardımı
  - D) KOBİ yardımı
4. Aşağıdakilerden hangisi eğitim yardımının uygulayıcı kuruluşudur?
  - A) İhracatı geliştirme etüt merkezi
  - B) Dış Ticaret müsteşarlığı
  - C) İhracatçı birlikleri
  - D) Üretici dernekleri
5. Türk ürünlerinin uluslararası pazarda karşılaştığı çevre, kalite ve insan sağlığına yönelik mevzuatı uygulaması amacıyla kalite güvence sistemi ve çevre yönetim sistemi belgelerinin alımı için yapılan yardımlar aşağıdakilerden hangisidir?
  - A) AR-GE yardımı
  - B) Eğitim yardımı
  - C) Çevre maliyetlerinin desteklenmesi
  - D) İstihdam yardımı

6. Aşağıdakilerden hangisi yurt dışına düzenlenen fuar ve sergilerin katılım desteğini kapsamına alınmamıştır?
- A) Bireysel katılımın desteklenmesi
B) Millî düzeyde katılımın desteklenmesi
C) Organizasyonun desteklenmesi
D) Tutundurma faaliyetlerinin desteklenmesi
7. Aşağıdakilerden hangisi devlet yardımları uygulamasında nihai onay makamıdır?
- A) Dış işleri müsteşarlığı
B) Dış ticaret müsteşarlığı
C) İhracatçı birlikleri
D) İGEME
8. Aşağıdakilerden hangisi eğitim yardımlarından faydalanabilen şirket yada işletmeler arasında yer almaz?
- A) Büyük işletmeler
B) Küçük işletmeler
C) Orta büyüklükte işletmeler
D) Sektörel dış ticaret şirketleri
9. Araştırma geliştirme yardımından yararlanabilme şartı aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Harcamaların türdeş olması gerekir.
B) Harcamaların yurt dışında yapılması gerekir.
C) Harcamaların dayanıklı malzemelere yapılmış olması gerekir.
D) Harcamaların ölçülebilir ve faturalandırılmış olması gerekir.
10. Patent, faydalı model belgesi ve endüstriyel tasarım tescil yardımlarının uygulamacı kuruluşu aşağıdakilerden hangisidir?
- A) TÜBİTAK
B) İGEME
C) Üretici Dernekleri
D) İhracatçı Birlikleri

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız.

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz.

Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Bu modül sonucunda kazandığınız bilgi ve becerileri aşağıda verilen soruları cevaplayarak belirleyiniz.

1. Alıcı mal bedelini malın sözleşmede belirtilen yere gelmesinden sonra ödüyorsa bu tür ödemeye ne denir?
A) Akreditifli ödeme
B) Peşin ödeme
C) Mal mukabili ödeme
D) Prefinansman
2. Aşağıdakilerden hangisi akreditif lehtarındır?
A) Aracı
B) Borçlu
C) İthalatçı
D) İhracatçı
3. Aşağıdakilerden hangisi vesaik mukabili ödemeye ilişkin yanlış bir ifadedir?
A) Mal mukabili ödemeye göre daha yavaştır.
B) Basit ve ucuz bir sistemdir.
C) Dış ticarete yaygın bir kullanımı vardır.
D) Alıcı ve satıcı arasında yapılan bir sözleşmeye dayanır.
4. Devredilebilir akreditifte devir kaç kez yapılabilir?
A) 1 kez
B) 2 kez
C) 3 kez
D) 5 kez
5. İthalatçının,ihracatçı tarafından keşide edilen poliçeyi kabul ederek malları almasına olanak tanıyan ödeme şekli hangisidir?
A) Akreditifli ödeme
B) Peşin ödeme
C) Mal mukabili ödeme
D) Kabul kredili ödeme

6. Bir taahhüdün yerine getirilmediğini belgeleyen vesaikin bankaya ibrazından sonra tahsilatın yapılabilirdiği akreditif çeşidi aşağıdakilerden hangisidir?
A) Rolatif akreditif
B) Stand by akreditif
C) Kırmızı şartlı akreditif
D) Karşılıklı akreditif
7. Tamamıyla güvene dayanan satıcıya finansman kolaylığı sağladığı hâlde alıcı açısından çok riskli olan ödeme şekli aşağıdakilerden hangisidir?
A) Peşin ödeme
B) Mal mukabili ödeme
C) Prefinansman
D) Taksitli ödeme
8. İthalatçının ihracatçıyı ihracat öncesi finanse etmesi anlamına gelen ifade aşağıdakilerden hangisidir?
A) Stand-by
B) Akreditif
C) Prefinansman
D) Kabul kredisi
9. Ticari kiralama yoluyla yapılan ihracatta; yurt dışına gönderilen malın Dış Ticaret Müsteşarlığı'na verilen izin süresinin bitiminden itibaren kaç gün içinde, ihracat bedellerinin yurda getirilmesi zorunludur?
A) 90 gün
B) 30 gün
C) 180 gün
D) 365 gün
10. Gümrük Mevzuatı gereğince GB düzenlenen kumanya teslimlerinde, fiili ihraç tarihinden itibaren kaç gün içinde, ihracat bedellerinin yurda getirilmesi zorunludur?
A) 30 gün
B) 90 gün
C) 270 gün
D) 180 gün
11. Aşağıdaki ihracata yönelik devlet yardımlarının hangisinde uygulamacı kuruluş İhracatçı Birlikleri değildir?
A) Yurt dışında düzenlenen fuarlar ve sergilerin desteklenmesi
B) Yurt içi fuarların desteklenmesi
C) Yurt dışı ofis-mağaza açma desteği
D) Araştırma-geliştirme yardımı

12. Araştırma-geliştirme yardımlarında uygulayıcı kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?
A) TÜBİTAK
B) İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi
C) Dış ticaret müsteşarlığı
D) İhracatçı Birlikleri
13. Aşağıdakilerden hangisi ihracata yönelik devlet yardımlarından biri değildir?
A) Eğitim yardımı
B) İstihdam yardımı
C) Yurt içinde düzenlenen fuar ve sergilere katılımın milli ve bireysel düzeyde desteklenmesi
D) Yurt dışı ofis-mağaza açma desteği
14. İhracata yönelik devlet yardımları konusunda nihai onay makamı aşağıdakilerden hangisidir?
A) İhracatı Geliştirme Etüt Merkezi
B) Dış Ticaret Müsteşarlığı
C) İhracatçı Birlikleri
D) Üretici Dernekleri
15. Uluslararası nitelikteki yurt içi ihtisas fuarlarının desteklenmesinde uygulayıcı kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?
A) İGEME
B) Dış Ticaret Müsteşarlığı
C) İhracatçı Birlikleri
D) T.B.M.M
16. İhraç kaydıyla satış yapan imalatçı veya imalatçı olmayan mükelleflerin hesaplayıp, ihracatçı firmaya mal tesliminde tahsil etmedikleri KDV aşağıdakilerden hangisidir?
A) Tecil edilebilir KDV
B) Tecil edilen KDV
C) İade edilecek KDV
D) Ödenecek KDV
17. Bir vergilendirme döneminde ödenecek vergi tutarının tecil terkin kapsamında teslim edilen mallara isabet eden kısmı hangi KDV'dir.
A) Tecil edilebilir KDV
B) Tecil edilen KDV
C) İade edilecek KDV
D) Ödenecek KDV

18. Teslim edilen mal veya ifa edilen hizmetin ihracatı halinde tüketim başka ülkede olacağından ne uygulanmaktadır?
- A) İhracat istisnası
  - B) İhracat iadesi
  - C) İndirilecek KDV
  - D) Ödenecek KDV

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız.

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz.

Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

UYGULAMALI TEST

Aşağıda listelenen davranışları, davranışlarınızın her birinde uyguladıysanız evet, uygulamadıysanız hayır kutucuklarını işaretleyiniz.

Modül Adı: İhracat İşlemleri Uygulama Faaliyeti: Devlet yardımları ile ilgili kayıtları yapmak	Öğrencinin Adı Soyadı: Sınıf ve Nu:		
AÇIKLAMA: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri “Evet” ve “Hayır” kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.			
Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1. Peşin ödemeler nedir biliyor musunuz?			
2. Mal mukabili ödeme şeklinde ihracat işlemlerinin muhasebe kaydının yapılmasını biliyor musunuz?			
3. Vesaik mukabili ödeme şeklinde ihracat işlemlerinin muhasebe kaydının yapılmasını biliyor musunuz?			
4. Akreditifli ödeme şeklinde ihracat işlemlerinin muhasebe kayıtlarını biliyor musunuz?			
5. Kabul kredi ödeme şeklinde ihracat işlemlerinde yapılacak muhasebe kaydını biliyor musunuz?			
6. Konsinye satış şeklinde ödemelerin muhasebe kayıtlarını yapabiliyor musunuz?			
7. İhracat işlemlerinde KDV uygulamasını ve yapılacak muhasebe kayıtlarını biliyor musunuz?			
8. İhracat istisnasını biliyor musunuz?			
9. Katma Değer Vergisi Kanunu ve İstisnaya İlişkin Hükümler’i biliyor musunuz?			
10. KDV’nin iadesinin genel şartlarını biliyor musunuz?			
11. Üretici-ihracatçı işletmelerde KDV işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtlarını biliyor musunuz?			
12. İhraç kaydıyla satış yapan işletmelerde KDV ile ilgili uygulamaları biliyor musunuz?			
13. Devlet yardımlarının amaçlarını, kapsamını ve çeşitlerini biliyor musunuz?			
14. Devlet yardımı uygulayan kuruluşlar ve destek türlerini biliyor musunuz?			
15. Devlet yardımına ilişkin uygulama ve muhasebe kayıtlarını biliyor musunuz?			

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “Evet” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. ”Hayır” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Hepsi “Evet” ise bir sonraki modüle geçebilirsiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1 CEVAP ANAHTARI

1	B
2	D
3	D
4	C
5	A
6	B
7	C
8	A
9	A
10	D

ÖĞRENME FAALİYETİ- 2 CEVAP ANAHTARI

1	ihracat istisnası
2	Maliye ve Gümrük
3	ihtiyari
4	imalatçı
5	Tecil Edilebilir
6	tecil edilen
7	ithalatçı
8	iadesini

ÖĞRENME FAALİYETİ- 3 CEVAP ANAHTARI

1	D
2	C
3	B
4	A
5	C
6	D
7	B
8	A
9	D
10	D

**MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI
(OBJEKTİF TEST)**

1	C
2	D
3	A
4	A
5	D
6	B
7	A
8	C
9	B
10	D
11	D
12	A
13	C
14	B
15	C
16	A
17	B
18	A

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- Dış Ticaret İle İlgili Muhasebe Kitapları
- Serbest muhasebeci ve mali müşavirler odası internet sitesi
- İnternette yer alan üniversitelerin siteleri
- Çevrenizdeki dış ticaret yapan işletmeler
- Muhasebe büroları
- Serbest muhasebeci mali müşavirler odası yayınları
- Muhasebe süreli yayınları

KAYNAKÇA

- GÜRSOY Yaser, **Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi**, Ekin Kitabevi Bursa
- ATAMAN Ümit, Haluk, **SUMER Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi**, Ozan Yayınları
- Anadolu Ün.AÖF, **Dış Ticaret İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi**, Eskişehir.
- DEMİR Musa, **Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi**, Detay Yayınları Ankara.
- KAYA Ferudun, **Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebe Uygulamaları**, Detay Yayınları, Ankara.
- www.dtm.gov.tr
- www.mfa.gov.tr
- <http://www.igeme.org.tr/>